

АПОСТОЛ

Студентська газета філологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

28

травень
2014

15-16 травня в Університеті успішно пройшла Міжнародна наукова конференція «Апостол правди і науки». Почалося дійство урочистим пленарним засіданням, після якого науковці, що приїхали з різних міст України та з-за кордону, мали змогу побувати на засіданні розподілених заздалегідь секцій.

У стінах Університету витав дух Генія, адже упродовж двох днів понад 220 шевченкознавців, слухаючи та обговорюючи доповіді один одного, наголошували на всеприсутності та феномені великого Кобзаря.

Святковий настрій гостям подарували артисти концертної програми "У вінок Кобзареві".

У другий день конференції учасники та всі охочі відвідали засідання секцій та презентацію шевченкознавчих видань у Дзеркальній залі. Завершилося дводенне Шевченкове свято заключним пленарним засіданням і культурною програмою.

Будьмо знайомі:
**Андрій Іванович
СКОЦЬ**

Досить часто студенти бояться своїх викладачів, зовсім забуваючи, що вони теж були студентами і мали також подібні проблеми. Про своє студентське життя, взаємовідносини між студентом і викладачем, сім'ю та улюблених авторів розповів Андрій Скоць – кандидат філологічних наук, професор кафедри української літератури імені академіка Михайла Возняка.

– Андрію Івановичу, чи виникали у Вас коли-небудь труднощі при поясненні нового матеріалу? І чи є у Вас якісь власні способи привернення уваги студентів до предмета? Як, на Вашу думку, повинен будуватися взаємозв'язок "студент – викладач"?

– Для початку скажу, що я читаю лекційні курси з таких предметів: історія давньої української літератури, історія української літератури I пол. XIX ст., методика викладання української літератури і спецкурс "Актуальні проблеми шевченкознавства", що є моїм улюбленим, чесно кажучи.

Ще з часів, коли я лише починав свою викладацьку діяльність, у мене збереглася звичка сумлінно готуватися до занять. Вважаю, що лише викладач, який ретельно готується до занять, може привернути увагу студента до свого предмета. Дуже важливо, щоб викладач підходив до подання матеріалу за принципом "від серця до розуму". Так і студент, спочатку відчувши матеріал серцем, краще споживе нову інформацію...

(продовження на стор. 20)

По обидва боки барикад
стор. 2

Постать: Іван Дорошенко
стор. 4

День матері
стор. 14

Бодя Сольч
стор. 16

Обережно: сесія!
стор. 24

Порцелянова книжечка
кольору неба
стор. 29

По обидва боки барикад

Усе наше життя — це тисячі виборів. Вони можуть бути маленькими і великими, грандіозними і менш масштабними. Кожен із нас рано чи пізно стоїть на роздоріжжі з безліччю питань: куди піти, який шлях варто обрати, як вчинити правильно. І рішення, яке ми повинні прийняти, іноді кардинально змінює наші долі.

Ситуація в Криму загострювалася з кожним днем. Коли стояв Майдан, було не так важко. Його просто засуджували та всіляко принижували тих, хто, прагнучи справедливості, перебував там і кричав: “Банду геть!” Але прийшли зміни. Мітинги, бійки, крики, референдум... Якщо ти патріот і любиш свою країну, мову, народ, — ти ворог, зрадник, екстреміст, терорист, “бендера”. Перед тобою постає вибір: мовчати чи боротися. Багато тих, хто не захотів сидіти склавши руки, боровся. Кожен по-своєму: хтось ходив із жовто-блакитною стрічкою, яка вважалася невіглаством, хтось виливав наболіле на папір у своїх революційних віршах, а хтось не приховував власних емоцій та відстоював свої права й права всього народу навіть під загрозою

покинутися за правдиве слово, виходячи на мітинги протесту. Та більшість навіть нічого не підозрювала. Люди не знали, що вибір уже зроблено за них, що через відкрите відстоювання позицій, відмінних від прийнятих проросійською владою, від будь-якого прояву інакомислення, будуть морально знищувати (як, відомих нам з історії, дисидентів у шістдесяті роки минулого століття). Відмінність лише в тому, що до сибірських заслань ще не дійшло.

Свідомим людям ставало все важче. Навколо було мало тих, хто підтримував їх, хто “розкусив” підступні наміри поневолювачів. А ті, чий вибір був на терезах, піддалися масовим провокаціям. На телебаченні, за винятком супутникового, почали транслювати тільки російські канали, Інтернет-сайти, що правдиво висвітлювали ситуацію в країні, раптово припиняли роботу, скрізь знімали, а іноді й спалювали українські прапори, натомість повсюдно вже майорів окупантський “триколор”, писалися пишномовні обнадійливі статті про те, яка чудова зарплата, пенсія, стипендія, яке ідеальне життя в Росії. Люди, що навіть

ніколи не були на її території, почали голосно викрикувати назву країни, яку сприймали як рідну. І навіть у серця маленьких дітей уже з дитинства сяли ненависть до країни, громадянами якої вважалися досі.

І знову вибір. Кожен міг просто мовчати, підлаштуватися під проросійські рамки, змиритися. А міг бігти. Кинути навчання, дім, друзів — абсолютно все. Та у багатьох виникло безліч причин зробити цей рішучий крок: російське громадянство й диплом, прив’язування ненависті до нашої української культури, мови, народу, моральна тиснява. Та, мабуть, найважливіша причина — патріотизм. Те почуття, з яким народжується кожен, та не кожен уберігає, стаючи маріонеткою в чийось руках.

Справжні відчайдухи зробили спробу виїхати. Хтось тихо, хтось попрощавшись, хтось буквально втік. Усі вони наповнювали різні міста. Одним із них було місто Лева. Дуже дивно, адже саме його ображали й гнобили в Криму найбільше. Але саме Львів став привітним і теплим місцем прихистку для кримчан. Місто це підтримало, допомогло, дало дах над головою,

оточило добрими людьми, які в унісон зі своїм народом переживають загальноукраїнську катастрофу. Ті, хто зробив свій вибір на користь України, з кожним днем переконуються в тому, що лише він правильний.

У Львові ж на той час усі почали усвідомлювати масштабність інформаційної війни, що точилася для повного відвоювання кримської землі росіянами. Зрозумівши, що імперська влада хоче посіяти зерна ненависті між громадянами однієї Батьківщини, користуючись тим, що між нами чимала відстань, ми почали писати листи до студентів зі Сходу, аби вони дізналися про те, що, у свою чергу, своєчасно не дізналися кримчани. Від правди навіть відстань не врятує. Існують потяги, автобуси й автівки для того, щоби її долати. Відстань, виміряна в кілометрах, – це ніщо, проти відстані духовної. Ми в будь-який час можемо скласти свій рюкзак та вирушити в мандрівку. Набагато страшніша відстань на рівні духу. Коли у нас буде прірва між почуттями одне до одного, то оминути її буде вкрай важко, а подекуди – неможливо. На Сході про нас, “западенців”, говорять як про лютих ворогів країни. Та ці ярлики, які прицепили жителям Західної України вороги, – ганебна спроба таким чином розсварити нас, розколоти навіпіл, як горіх, а потім витрусити з нього всю середину, на яку вони зазіхнули.

Україна – це та земля, яку прагнули загарбати москалі впродовж усієї історії нашого нескореного народу. Так, вони хочуть забрати в нас землю, але їм ніколи не вдасться забрати наш “дух, що тіло рве до бою”. Насправді у ворога не вистачить сил відібрати в нас Батьківщину, якщо та буде єдиною. Тому, перш за все, ми повинні зрозуміти для себе незаперечну істину: незалежно від того, зі Сходу чи зі Заходу, а, може, з Центру, Півночі чи Півдня, всі ми не перестаємо бути однією єдиною родиною – великою, дружньою, гомінкою, сильною та неподільною.

Ми всі – діти нашої неньки України. Буває, іноді можемо посваритись у своєму домі, але ніколи комусь чужому не дамо образити своїх братів і сестер, батька чи матір. Ми, як справжня сім'я, повинні разом радіти за наші маленькі перемоги та підтримувати одне одного у скрутні хвилини.

У відсутності таких міфічно-байкових персонажів-львів'ян як “бендеровці” переконалися студенти-кримчани, що приїхали до нас, аби залишитися українцями, а не отримати тавро окупанта. Тільки на наш факультет їх прибуло близько п'ятнадцяти, а скільки ще на інші... Перелякані обличчя, самотність, страх сказати щось зайве чи навіть просто заговорити з нами – все це про-

блискувало в їхніх очах. Яким було здивування цих відчайдушів, коли ми запросили їх на зустріч, аби ближче познайомитися. Ми почали розповідати їм про себе: чим захоплюємося, що вивчаємо, де проводимо вихідні й свята, як організовуємо своє навчання й дозволя в стінах ще такого незвичного для них, а рідного для нас, Франкового університету.

Ми чули у відповідь історії кожного з них: від жалюгідної заборони носити будь-яку українську символіку до дискримінації в кримських університетах утисненням прав та несправедливим і принизливим ставленням до тих, хто називав себе патріотом України.

Тепла бесіда за горнятком ароматної львівської кави, настільні ігри в затишній кав'ярні, розповідь про західноукраїнські

звичаї і традиції, міні-екскурсія нашими улюбленими місцями... Декілька годин, проведених разом, розвіяли в кримських друзів стереотипи про нас як потенційно небезпечних “бендер”, про яких вони наслухалися у своїх краях.

Помічником-путівником для нових мешканців Львова стали інформаційні брошурки, розроблені креативною групою як спецвипуск нашої газети. Тут кожен “новенький львів'янин” зміг знайти для себе найнеобхіднішу інформацію: як і чим добратися до університету чи гуртожитку, де знайти ту чи іншу кафедру або й корпус, куди телефонувати в разі дезорієнтації та незрозумілих моментів. Такими маленькими, але все ж вагомими кроками ми

подолали бар'єр страху та познайомили нових друзів із життям у нашому місті.

Багато з нас були патріотами до останньої клітинки свого тіла й до революції, багато ними стали в її ході... Але нас об'єднало одне: де би ми не були, якою би мовою не розмовляли, щиро підтримували Майдан України. Нас згуртувала щира й неосянжа любов до нашої Вітчизни. Саме це зробило нас сильнішими, міцнішими, витривалішими, єдиними, – це змінило нас раз і назавжди.

А Крим... Тепер нам залишається тільки чекати. Чекати, поки він отямиться та усвідомить свою помилку: не можна ставати рабом із власної волі, не можна коритися загарбницькому ворогові, не можна так легко вестися на його порожні слова й обіцянки про краще життя. Світле майбутнє треба будувати на своїй отчій, Богом даній землі. Коли ж його спіткає біда – простягнемо руку допомоги. Так само, як багато людей нашої країни тепер простягнули тим, хто хотів радше називатися “бандерівцями”, а не москалями, хто втік із землі, де вперше заспівала мати колискову •

Ірина КОРОЛЮК
Олександра АЛЕКСЕЄНКО

Постать: Іван Дорошенко

Ірина ЮРКОВСЬКА

Львівський національний університет імені Івана Франка – нетлінне вогнище величезної сили знань, джерело багатовікових напрацювань найсвітліших голів краю. Кожен період історії від початку заснування *alma mater* вирізняється своєю когортою видатних діячів, чий внесок у розвиток науки згодом послужили міцною основою для створення такого освітнього хмарочосу, яким він є зараз.

Студенти Франкового університету повинні пам'ятати тих, хто його творив. А надто у часи, коли свобода слова, дії, думки, налякана до півсмерті

радянською машиною, вижила завдяки тим, хто не зрадив своїм інтересам. Університет у найтривожніші історичні періоди незмінно залишався світочем українських традицій саме завдяки таким визначним постатям, як Іван Дорошенко.

“Філологічний факультет Львівського університету у такому статусі, як він є зараз, сформувався ще до Другої світової війни, у 1939-1940 рр. Початок львівської університетської філологічної школи слід пов'язувати із 1848 роком – часом заснування кафедри руської словесності. Першим деканом організованого у Львівському університеті філологічного факультету був професор Василь Сімович – видатний мовознавець та літературознавець, випускник Чернівецького університету. У післявоєнний час університет став осередком кількох шкіл. До галицької школи можна віднести професорів, що наслідували старі галицькі традиції, зокрема Теоктист Пачовський, Іван Ковалик, Юліан Редько. Працював тут і академік Михайло Возняк, найавторитетніший учений того часу, засновник кафедри української літератури, яка зараз носить його ім'я. Михайло Возняк

дбав про виховання молодії зміни: серед аспірантів були Іван Денисюк, Андрій Скоць, Іван Сірак, Іван Дорошенко і ряд інших молодих учених.

Ми повинні сьогодні знати наших попередників, які працювали у надзвичайно складних умовах і не могли розкритися на всю широту. Іван Дорошенко як вихованець радянської школи, пройшовши науку академіка Возняка, набрався духу розуміння української літератури як самодостатнього явища, ставши пізніше одним із найвпливовіших професорів університету. Навіть у надзвичайно складних умовах того часу можна було із гідністю зберегти обличчя, як це робив Іван Дорошенко. Дбав професор і про те, щоб Львівський університет залишався таким, який протистояв відвертій русифікації, для якого українська традиція має значення”.

Михайло Гнатюк

Подана нижче стаття, написана з нагоди дев'яностої річниці від дня народження Івана Дорошенка є чудовим екскурсом у роки праці видатного діяча, чий напрацювання служитимуть орієнтиром на дослідницькій дорозі для багатьох наступних поколінь.

**Професор, літературознавець,
громадський діяч
(до 90-річчя Івана Дорошенка)**

Студенти-філологи Франкового університету, що прийшли на навчання у другій половині 60-х рр. XX ст., застали викладачів різних поколінь і різних шкіл. Тут були і галицькі професори, які вчилися у Львові ще в довоєнний час. Серед них Петро Коструба, Іван Ковалик, Юліан Редько, Броніслав Кобилянський, Теофіст Пачовський. Уже не було серед живих академіка Михайла Возняка, зате нас виховували його учні: Іван Дорошенко, Іван Денисюк, Теофіл Комаринець, Андрій Скоць, Аркадій Халімончук та інші. Були тут і ті, хто закінчував університетські студії ще в довоєнний період у підрадянській Україні, пройшли війну і в післявоєнні роки поповнили ряди викладачів університету: Василь Лесик, Василь Лесин, Іван Петличний.

Іван Дорошенко належав до когорти вчених-викладачів, які сіли за студентську лаву Львівського університету, повернувшись із пекельних фронтів Другої світової війни. Вихідець зі Східної України, учень академіка М. Возняка, І. Дорошенко увібрав у себе найкращі риси хліборобів Лівобережної України та патріотизм галицького інтелігента, доповнивши їх природним почуттям краси, став одним із провідних українських літературознавців у Львові, вихованцем цілого покоління студентів та аспірантів Львівського університету 60-80-х рр. XX ст.

Шлях І. Дорошенка у Львівському університеті – від студента до доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри української літератури, який вже за незалежної України присвоєно ім'я академіка М. Возняка.

* * *

Наснагу до праці майбутній учений увібрав від своїх батьків-хлібодарів села Собичеве на Сумщині, де народився 5 березня 1924 року. За любов до праці батько майбутнього літе-

ратурознавця у 1937 році був репресований. Ця “провина” – “син репресованого” – переслідувала ученого протягом усього творчого життя, творячи різні перешкоди кар’єрному росту.

Доля молодого випускника педагогічної школи на Сумщині склалася так, що у роки Другої світової війни він потрапив у партизанський загін, який згодом діяв на території Словаччини. Разом зі словацькими побратимами І. Дорошенко воював проти нацистів. Власне на цій землі він зацікавився словацькою культурою та літературою. Пережите у Словаччині лягло в основу оповідань І. Дорошенка про слова-

цьких партизанів “Здрастуй, судруг!” (1959), циклу віршів “Словаччина, 1944”, що ввійшов до збірника “Звитяга” (1985). Чимало зробив І. Дорошенко і як перекладач зі словацької літератури. Він переклав, зокрема, романи В. Мінача “Довгий час чекання” (1962) та К. Ярункової “Чорне сонцестояння” (1985). Після закінчення Львівського університету у 1950 р. аспірант М. Возняка І. Дорошенко проявив себе ґрунтовним дослідником історії української класичної літератури, зокрема творчості Івана Франка. З-під пера ученого вийшли дослідження “Естетика праці в поетичній творчості Івана Франка” (1956) та “Іван Франко – літературний критик” (1966).

Особливого резонансу серед українських літературознавців зазнала монографія ученого про І. Франка-критика, яка стала його докторською дисертацією. Це було перше системне дослідження науково-критичної спадщини

письменника, базоване на першоджерелах. Нагадаємо, що у цей час ще не було 50-томника творів І. Франка. Монографія охопила знайдені в українських, польських, німецьких, австрійських виданнях критичні виступи письменника від 70-х років XIX ст. і до перших десятиріч XX ст. Відзначимо, що автор дослідження мусив спиратися на теоретичні набуток радянського літературознавства. Незважаючи на це, І. Дорошенко уперше в тогочасній науці про літературу показав, що саме І. Франкові належить пальма першості у випрацюванні важливих проблем теорії літературної критики в Україні. Автор дослідження акцентував увагу на еволюції поглядів І. Франка-літературного критика 70-х рр. – періоду становлення критика, 80-х рр. – періоду утвердження дослідника літературного процесу, і до 90-х рр. XIX-початку XX ст., коли І. Франко став визнаним європейським авторитетом у літературі та літературній критиці. Монографія І. Дорошенка поруч з аналогічними дослідженнями цього періоду П. Федченка та В. Поважної

стали значним набутком українського літературознавства того часу. Аналізуючи завдання літературної критики, які ставив перед собою І. Франко, І. Дорошенко писав про три види аналізу: естетичний, психологічний, соціологічний, що їх культивував письменник протягом усього творчого життя. Як справедливо зауважив дослідник, у 90-х рр. XIX – на початку XX ст. основним для І. Франка став естетичний аналіз, який був показником відходу українського дослідника від “реальної критики” М. Добролюбова. Основне, що практична діяльність І. Франка як критика, найважливіші його висловлювання про “рухому естетику” були символом дальшого розвитку “вчення про критику на основі нових наукових досягнень (особливо в галузі психології) та вимог життя”.

Дослідник уперше в українському літературознавстві вів мову про становлення основних

жанрів літературної критики кінця XIX – початку XX ст. та роль І. Франка в цьому процесі. Сьогодні у нашій літературознавчій науці уже випрацьована теорія основних жанрів літературної критики (праці Ю. Бурляя, М. Гнатюка). Можемо ствердити, що саме професор І. Дорошенко у своєму семінарі, який діяв у Львівському університеті у 70–80-х рр., прищепив зацікавлення своїх вихованців до проблем теорії критики. Питання теорії критики стали основою дослідження кафедри теорії літератури та компаративістики у Львівському університеті, яка утворена в 2002 р.

І. Дорошенко-літературознавець спостеріг, що І. Франко чітко окреслив специфіку жанру літературної критики: “Навіть у такому специфічному жанрі, як хронікерська літературна замітка, Франко не обмежувався одним лише констатуванням факту, а супроводжував його недвозначною критичною оцінкою або ж надавав йому яскравого публіцистичного забарвлення”.

Чи не найбільше уваги приділяв учений у монографії про І. Франка-критика жанрові літературного портрета. Дослідник неспростовно довів, що повноцінно літературний портрет як жанр літературної критики утвердив саме І. Франко. Більшість літературних портретів, які написав І. Франко, були надруковані на сторінках періодичних видань (“Літературно-науковий вістник”, ЗНТШ). Вони висвітлювали у популярній формі життєвий і творчий шлях певного письменника, художні особливості його творчої манери, поетики. На основі документальних матеріалів (епістолярію, мемуарних щоденникових записів) І. Франко розкривав основні етапи становлення і зростання письменника, простежував еволюцію його стилю. І. Дорошен-

ко акцентував увагу на тому, що більшість літературно-критичних портретів І. Франко створив з позицій естетичної та психологічної критики. У творчій спадщині І. Франка, стверджував І. Дорошенко, їх “набереться кілька десятків – вони могли б скласти книгу, яка зробила б честь і не такій молодій літературі, якою була тоді українська. А з погляду

тогочасного літературного процесу як публіцист і літературний критик. Він опублікував збірку нарисів “Бориславські нафтовики” (1950), а також збірки літературно-критичних статей “Сучасність кличе” (1962), “Нового прагнучи слова” (1974), “На головному напрямку” (1978). У кожній книжці критики автор намагався

вичленувати найважливіші риси, які характеризували тогочасний літературний процес. Часто у цих працях автор відходив від панівного тоді проблемно-тематичного аналізу, акцентуючи увагу на композиції, сюжеті, фабулі, стилі твору, що робило його дослідження справді цікавими, позбавленими характерних для тодішньої критики захвалювання і бравადи. Скажімо, у книзі “На головному напрямку” знаходимо своєрідне трактування творів Ю. Яновського, О. Гончара, М. Стельмаха. Це позначилося, зокрема, на трактуванні роману Ю. Яновського “Мир” (перша назва – “Жива вода”). І. Дорошенко аргументовано показав всі втрати і здобутки автора під час підготовки

другої редакції роману. Наш сучасник сьогодні звертає менше уваги на твори напівдокументальної літератури про події партизанського руху в Україні у період Другої світової війни. І. Дорошенко у творах про ці події С. Ковпака, М. Гнидюка, Є. Березняка знаходив не тільки переможні реляції, але й показував усю гіркоту правди про жорстоку партизанську боротьбу в Україні та поза її межами.

Як критик І. Дорошенко був активним учасником тих дискусій, які вели письменники і літературознавці з приводу так званих “виробничих” романів. Одна з таких конференцій відбулася на Львівському виробничому об’єднанні “Електрон” у 1977 р. Виступ професора І. Дорошенка про “виробничий” роман пізніше був надрукований у його збірці лі-

майстерності це, безумовно, зразки, що становили собою найкращі, а то й неперевершені здобутки української критики”.

Зрозуміло, що немало суджень у монографії “Іван Франко – літературний критик” сьогодні потребують уточнення, а іноді і нового трактування. За майже 50 років від часу появи монографії, змінилася і сама наука про літературу, і основні напрацювання у галузі критичного мислення. Але найважливіші підходи професора Івана Дорошенка до вивчення невичерпної спадщини Івана Яковича Франка-літературознавця зберігають свою актуальність і досі.

Крім дослідження творчості І. Франка, професор І. Дорошенко був активним учасником

тературно-критичних праць. У цій статті найважливішим для автора був художній рівень літературного твору. Критик не уникав гострих характеристик тих “виробничих” романів на злобу дня, художній рівень яких був низький. Найважливіше, що в тій статті критик осмислив перспективи розвитку так званої “виробничої” тематики. Одне слово, книги літературно-критичних статей І. Дорошенка про тогочасну літературу вводять нас у атмосферу літературних дискусій 70-80-х рр. XX ст., що для сучасного дослідника літератури є дуже цінним.

І. Дорошенкові доводилося бути деканом філологічного факультету Львівського університету у надскладні 70-і – початок 80-х рр. XX ст. Треба було вміти відвернути випадки спецорганів стосовно учених-філологів. На жаль, це не завжди йому вдавалося. Іноді навіть професор із іменем, виходець зі Східної України,

учасник війни нічого не міг зробити. У 1973 р. поплавилися своїми доцентськими посадами Т. Пачовський, Г. Ластовецька, дехто з викладачів, як-от: І. Денисюк, А. Скоць перебували під постійним моральним пресом органів КДБ. У ці ж роки львівський обком КПРС вирішив залучити до експертної оцінки творів дисидентів як проскрибованих письменників і професуру Львівського університету. Треба було підтвердити “ідеологічні збочення” висновками професорів-гумантаріїв. Дехто виконував цю роботу “дуже ретельно”, інші навіть у такій жакливій ситуації намагалися зберегти обличчя вченого-професіонала.

Нещодавно я мав нагоду перечитати в архіві рецензію І. Дорошенка на видання творів Б.-І. Антонича 1967 р., яке підготував до друку Д. Павличко. І був здивований, бо рецензію І. Дорошенка хоч сьогодні можна друкувати: критик

акцентував увагу на оригінальності образної системи поета, його поетичній вправності, що йшло врозріз зі скаргами “пильних” комуністичних наглядачів, які хотіли викинути з історії літератури одного з найталановитіших поетів Західної України 20-30-х рр. XX ст. Нелегко поводитися нашим учителям у далекі 70-80-і роки минулого століття. Їм “викривляли хребти”, принижували людську гідність. Але й тоді чесні люди робили свою справу, виховували молоде покоління філологів. Серед них важливе місце належить професорові І. Дорошенку, вихованці якого й сьогодні несуть художнє слово для наступних поколінь •

Михайло Гнатюк,
доктор філологічних наук,
професор кафедри теорії
літератури
та порівняльного
літературознавства

Апостол правди і науки

Ірина КОРОЛЮК

Апостол Правди і Науки...

Ці слова не лише слугують назвою Міжнародної наукової конференції, приуроченої 200-річчю ювілею від дня народження Тараса Шевченка, а й найкраще передають сутність найбільшого Генія українського народу.

На конференцію було запрошено найкращих знавців Шевченкового слова з різних куточків України та з-за кордону. Газеті “Ярослав” вдалося поспілкуватися з багатьма цікавими дослідниками, серед яких Микола Жулинський, Володимир Панченко та Сергій Гальченко.

—Із уст у кожного з учасників конференції лунає чимало слів стосовно постаті Шевченка. Для кожного ця особистість – щось індивідуальне. А ким Він є для Вас?

—Для мене Шевченко є тою постаттю, дослідженню спадщини і біографії якого я присвятив небагато й немало – 42 роки (навіть трішки більше). Видав величезну кількість “Кобзарів” з коментарями, багато факсимільних видань, рукописних збірок, окремих творів, альбомів малюнків. І, на жаль, що я не видав, то це літопис життя і творчості – наймонументальніший, найбільший літопис життя і творчості Шевченка з-поміж тих, які існували, які укладалися досі. Це наслідок кількох десятиліть моєї роботи.

—Сергію Анастасійовичу, які спогади у Вас пов’язані з нашим університетом?

—В Університеті я не вперше. Можу пригадати, наприклад, 86-й рік, коли ми відзначали 130-річчя від дня народження Івана Франка. Побував і на інших

Сергій Анастасійович Гальченко –

кандидат філологічних наук, заступник директора з наукової та видавничої діяльності Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка Національної академії наук України

конференціях та заходах. От на 200-річчя з дня народження Шевченка я вперше (усміхається). Не знаю, чи буду на 250-річчя. Дай Боже Вам до 300-річчя дожити •

“Тараса Шевченка розуміємо настільки, наскільки розуміємо себе, свій час і Україну в ньому”

Іванна
БОРЧАКОВСЬКА

—Із кожним днем тема Шевченка стає все актуальнішою. У зв'язку з подіями, що відбуваються в країні, скажіть, чому саме Тарас Шевченко та його вірші стають пророчими?

—На мою думку, процес формування української нації як консолідованого культурного організму ще не завершився. Молодий Т. Шевченко це добре усвідомлював. Особливо це стало очевидним під час перебування в Києві, коли він творив цикл, який

ми називаємо “Три літа”. Поет бачив, що його народ — темний, забитий, не має своїх провідників. Переважна більшість козацько-старшинської еліти купилася на імперські блага, отримала дворянство, мала великі маєтки та жила спокійно. Їхня діяльність для блага України була мінімальною й являла собою незначну просвітницьку роботу: збирання архівів, колекціонування картин і тому подібне. Шевченко вирішує збудити народ, дати йому уявлення про те, що він має історичну перспективу й не може бути в такому пригніченому стані. Саме через це, коли у 1840 році виходить “Кобзар”, який містить усього лиш 8 поезій, раптом виявляється, що ця маленька книжечка — диво, бо ж вона несподівано стає національною книгою, своєрідною духовною Біблією. У чому секрет? Тарас Григорович відчув те, що люди хотіли почути, те, що вони не усвідомлювали, але інтуїтивно відчували. Із чого починається цей “Кобзар”? Із “Думи мої, думи мої...”. Він посилав ці вірші в Україну й сподівається, що

**Микола Григорович
Жулинський —**

*доктор філологічних наук,
директор Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка
НАН України,
академік НАН України*

його зустріне там добре та щире серце. У цьому проявляється месійна роль Шевченка.

Так, він не казав, що ми-нуле нашого народу абсолютно героїчне, що ним потрібно хвалитися, але він усе-таки вважав, що воно — наша історія, а отже — слава. І якщо перенести це на сьогодні, початок ХХІ століття, ми бачимо, чому відгукнулося саме Шевченкове слово. Не треба забувати, що Україна в ХХ столітті була понижена й загублена, що мільйони людей загинули під час Другої світової війни, Голодомору та репресій.

Національна еліта в нас ще не сформована, а варто пам'ятати, що народ веде саме вона, на неї він орієнтується. Таких провідників нації, які б виражали думки, почуття й сподівання

людей, завжди нам бракувало, адже нас спеціально вигублювали. За Російської імперії інтелігенцію перекупували, заманювали в імперські столиці, щоб вона служила на розбудову імперії. Так знищували національну свідомість.

Саме тому, виявляється, що Тарас Шевченко потрібен. Люди на інтуїтивному рівні відчувають, що їм необхідне це слово. От уявіть: виступає на Євромайдані голова партії “Свобода” Олег Тягнибок і люди запитують, яка його ціль, він відповідає: “Яка програма? Беріть “Кобзаря” – там уся програма!” Він це сказав не випадково, а тому, що розумів, мета України – відмовитися, відійти від імперського способу мислення, жити своїми національними цілями, ідеями, мати власну систему цінностей.

Нам здавалося, начебто Україна незалежна. Насправді вона такою не була, бо перебувала в системі впливу путінської імперії. Засоби масової інформації – від газет до журналів і телебачення – працювали на свою ідеологію й насаджували ті цінності, які нам чужі й не можуть виражати наших почуттів і думок. І саме те, що ми маємо сьогодні на Сході та в Криму, є результатом. А Шевченко сказав:

*“В своїй хаті своя правда,
І сила, і воля”.*

Можливо, сьогодні ми вийдемо на відповідний рівень мислення й будемо пропонувати людям свою національну систему цінностей і перспективу, таким чином, на цій основі консолідувати націю. Якщо ж ні, то над нами нависне загроза інформаційної та ідеологічної окупації. Тому думки Шевченка сьогодні є такими актуальними:

*“Погибнеш, згинеш, Україно,
Не стане знаку на землі”.*

Ці слова – страшна пересторога. Тарас Шевченко їх написав за кілька років до своєї смерті. Намагався нас застерегти ще тоді й став національним Пророком.

– Скажіть, Ви більше схиляється до того, що Шевченко-революціонер чи романтик?

– Не можу ділити Шевченка, тому що з одного боку він, безперечно, – романтик, а з іншого –

революціонер. Кобзар прекрасно розумів, що для визволення України необхідно або будити маси через повстання, збройну боротьбу й пролиття крові, або духовно. Він, в основному, підіймав народ словом. Головна його мета – духовне пробудження України. У своїй доповіді я згадував, що ці події перегукуються з тими, які відбувалися тоді в Європі, що підіймалася з колін. Згадати Джузеппе Мадзіні, Гарібальді, молоду Польщу, Францію, Німеччину, Швейцарію, коли еліта підіймалася на боротьбу проти монархії, деспотизму, звільнення. Але вони в першу чергу говорили, що ми можемо пробудити народ тоді, коли дамо йому зрозуміти, хто він, до якої нації й культури належить, яка наша мова й чи цінуємо ми її, чи поважаємо свої традиції та звичаї. На це робили ставку як вони, так і Шевченко.

Якщо подивитися статут Кирило-Мефодіївського товариства, то першим пунктом стоїть духовне, а потім вже політичне об’єднання слов’ян. Цей духовний фактор дуже важливий. Ми сьогодні повинні бачити Тараса Шевченка в кількох іпостасях: у деяких творах він справді романтичний, піднесений, але разом із тим – рішучий і відважний. Він сказав: “Я до того часу не буду знати Бога, поки Україна не стане вільною!” Уявляєте собі, як треба любити свою країну та перейматися нею, відчувати її в своєму серці, щоб сказати Богові, що він не може просто спокійно дивитися на цю землю й людей і не допомагати їм?! Оця велика готовність до самопожертви здійснилася через заслання і передчасну смерть. Усе це він пожертвував для України.

– Ви сказали: “Тараса Шевченка розуміємо настільки, наскільки розуміємо себе, свій час і Україну в ньому”. Поясніть, будь ласка, ці слова.

– Я мав на увазі, що Кобзаря не можна вирвати з історичного контексту буття народу. У певні періоди поета сприймаємо неоднозначно. Багато років він залишався для нас старшим чоловіком у кожусі й шапці, похмурий, перейнятий

тривогами за Україну, а тепер, коли наша Батьківщина стала на шлях незалежності й почала відроджуватися, люди захотіли мати іншого Шевченка, такого, як на автопортреті 1840 року: молодого, романтичного, красивого, окриленого, в сподіваннях на велику долю.

Тому ми сьогодні сприймаємо дещо іншого Кобзаря. Погляд в сьогодення і те, що відбувається в нашому житті, допомагає вже зовсім по-іншому його розуміти. Це стосується всіх геніїв, бо в кожного наступного покоління інше світосприйняття, яке обов’язково корелюється з тим Шевченковим переконанням. Такі поети, як Шевченко, – універсальні, бо працюють на всі часи та віки, а універсальність його полягає в тому, що він глибоко національний.

– На завершення, хочу запитати, чи є у Вас особливі спогади, пов’язані з Франковим університетом?

– Дуже багато гарних спогадів. Це місце для мене дуже дороге насамперед тому, що пов’язане з Іваном Франком, саме тут працює багато моїх колег, друзів, а найголовніше – це університет, який від самого зародження, від своєї появи при несприятливих умовах був епіцентром культивування національних цінностей. Кого б ви не запитали, кожен відповідь, що це справді своєрідна кузня патріотів, людей, які живуть Україною, вчаться й працюють заради неї, готові до самопожертви. Пригадаймо долю студентів Львівського університету, які були членами підпільної організації ОУН, особливо страшні репресії проти західноукраїнської інтелігенції в післявоєнний період, де постраждали викладачі й студенти.

Окрім того, це дуже солідний науковий центр. Львів узагалі має колосальний науковий потенціал: тут і Львівський західний науковий центр Національної академії наук, і академічні інститути, і університетський центр зі своєю системою наукових лабораторій. Тому це величний університет, і я маю за честь бувати й виступати в ньому •

“Його слово завжди влучає в десятку в різний час і при різних владах”

Ірина БАТЮК

– Як ви розцінюєте актуальність творчості Шевченка?

– Актуальність творів Шевченка полягає в тому, що він володів даром пророчих візій, тому йому, як людині з глибоким талантом, було дано провидіти такий час. Проте актуальність його поезії не тільки в тому, що він далеко бачив, але в тому, що ми не далеко втекли від власних проблем. Його слово завжди влучає в десятку в різний час і при різних владах. І сьогодні твори Шевченка, зокрема “Кавказ”, легко проєктуються на ті реалії, які оточують нас, адже Україна, по суті, у воєнному конфлікті з Росією. Це

дуже нагадує те, про що писав Кобзар понад сто п'ятдесят років тому.

Є два чинники цієї актуальності: з одного боку, ми маємо справу з поезією геніального митця, з іншого, – сама наша проблематика є нами не подолана. Я маю на увазі не лише зовнішні зазіхання на Україну, але і внутрішні проблеми української нації – нам не вдається бути солідарними самим із собою, в нас завжди були і залишаються проблеми з неякісною елітою. Про ці речі говорив Шевченко, й вони залишаються актуальними і до сьогодні. Тому моя відповідь – із двох причин: по-перше, генії далеко бачать; по-друге, ми ще не пережили своїх національних болячок.

– Тарас Шевченко для Вас романтик чи революціонер?

– По-перше, ці речі не суперечать одне одному. Навіть є така відома фраза про те, що революцію задумують романтики, здійснюють її авантюристи, а наслідками користуються негідники. Стосовно розуміння Тараса Шевченка як романтика у літературному значенні цього слова, то в дослідників тут думки збігаються: його творчість 30-х – початку 40-х років XIX століття

Володимир Євгенович Панченко –

доктор філологічних наук, професор кафедри літературознавства

Національного університету “Києво-Могилянська академія”

класифікується як романтичний період. 1843 рік був переломним у Шевченковій творчості: від часу приїзду в Україну після довгої розлуки перший його твір, написаний у листопаді, – “Розрита могила” – вірш, в якому він уперше, та не востаннє, виставив рахунок Богданові Хмельницькому. Там він зовсім по-іншому подивився на гетьманів, на історію, ніж у своїй петербурзькій уяві. Тоді в нього виникло багато гострих відчуттів, які самого Шевченка змусили говорити про те, що він сам від тієї пори почав “вити совою”... А перед тим він 9 місяців не писав. У травні 1843 року приїхав в Україну, тут у нього почало заводитися багато знайомств, така феєрія почалася з одного боку – зовнішня сторона, з одночасним наростанням внутрішньої драми. А перед тим він написав романтичну драму “Тамалія”. Уявіть собі: 1843 рік. На початку року він

пише романтичну “Гамалію”, а в кінці – проїнятий болем і сарказмом вірш “Розрита могила” про історію України, про те, чому вона зникає, і про всіх тих, хто спричинився до цього. Звичайно, Шевченко змінювався. По-іншому і бути не могло, адже в кожного із класиків ми побачимо еволюцію, динаміку, змінюваність. І Шевченко теж змінюється. Він віддав данину романтичним візіям і, можливо, ілюзіям, зокрема щодо історії та козацької старшини і гетьманів. Пізніше він змінюється – стає сатиричним, саркастичним, в’їдливим, але не перестає при цьому бути сентиментальним і ніжним. Шевченко мене завжди вражає здатністю на короткий дистанції переживати великий спектр емоцій: оці його переходить від сарказму і гніву до тепла і розчулення – блискавичні. Іншого такого поета я не знаю, і це свідчить про безміри його душі.

– У своїй поезії Кобзар використовує багато зоонімів. До прикладу, порівнює царицю з чаплею. Як уважаєте, з якою твариною він співвідніс би сучасного російського правителя?

– Тогочасного царя він порівнює з ведмедем. Мабуть, ведмідь і залишився б, тому що ведмідь у символічно-образному ряді і є своєрідним синонімом до російської ментальності, російської природи. Я маю на увазі не пейзажі – природи людської. І, очевидно, ця паралель царя із ведмедем – саркастичний образ у поемі “Сон” 1844 року – йому знову б знадобився, адже ведмеді залишилися, хоч і називаються тепер по-різному, то медведями, то пугініми, але тип той самий залишився – тип великодержавного правителя і всієї цієї ієрархічної бюрократичної машини.

– Шевченка вважають класиком української літератури. А, як відомо, класики – ті, кого читають і перечитують. Чи є для Вас “Кобзар” настільною книгою?

– Настільною у тому сенсі, що я постійно до нього звертаюся. Я, до речі, не вважаю себе шевченкознавцем. Я пишу багато про що і багато про кого, більше навіть про діячів ХХ століття. Але про Шевченка, можливо, це особливість, пов’язана з віком людини,

коли вона повертається до якихось основ, начал, то я помічаю, що я все частіше про нього пишу. Значить, у цьому є якась внутрішня проблема. Я над цим, до вашого запитання, не задумувався. Я про нього досить багато пишу. Але пишу не книжки, а статті, бо мені здається, що зараз науковці мають шукати для себе трохи ширшої аудиторії, аніж вони її мають. Тобто, звертатися до філологів – це одне, але мені постійно кортить говорити через голови філологів. Тобто і філологам, і не філологам теж. І через те я часто звертаюся до короткого жанру – стаття, деколи навіть мініатюрна стаття. Друкуюся далеко не завжди в наукових виданнях, а в засобах масової інформації. Існують думки, що треба висловити до широкого загалу, адже існує великий зазор між наукою і масовою свідомістю.

– Що можете сказати про українську Шевченкіану? Чи є аспекти, які потрібно було б вивчати особливо ретельно?

– Дуже багато. Можна почати з біографії. У нас немає цікавих книжок і фільмів про Шевченка. Я свого часу прочитав щоденник Олексія Івановича Бутакова. Це був той самий капітан Бутаков, що взяв у 1948 році Шевченка в експедицію по Аральському морі. Це такий капітанський щоденник, певна хроніка і фіксація тих подій, що відбувалися, діловий щоденник капітана корабля. Бутаков, виявляється, був літературно обдарованою людиною. Він знав декілька мов, здійснював переклади. В час, коли він взяв зі собою Шевченка, журнал “Отечественные записки” надрукував переклад російською мовою Діккенса, здійснений Бутаковим. Окрім того, він взяв до себе в каюту Шевченка. Шевченко жив у каюті капітана. В щоденнику Бутакова є один епізод, який вартий пера Джека Лондона. Аральське море, яке тепер висохло, було колись бурхливим і часто штормило, причому раптово. Бутаков описує момент, коли сім матросів, і серед них Шевченко, висадилися на шлюпку, а корабель поставили біля острова. Вони поплили на цей острів. У момент, коли вони вже розвели там багаття, почався шторм і корабель могло зірвати з

якоря і понести у відкрите море. А що ж тоді могло бути зі Шевченком? Перетворився би в Робінзона. Вони просто могли загинути. І це тільки один факт із біографії. Але я кажу про те, що ось ці реальні факти із життя Кобзаря напрошуються на якісь белетристичні версії. Мають бути якісь цікаві книжки, фільми. Це перший наш гріх перед Шевченком – ми не змогли цікаво розповісти про нього, про його життя. А ще я вважаю, що ніколи не буде багато наукових інтерпретацій Шевченка.

– Як ви розцінюєте те, що Шевченко-патріот писав твори російською, зокрема, поема “Тризна”, “Слепая”?

– Про це він неодноразово висловлювався. Коли з’явився його “Кобзар” 1840 року, то практично всі рецензенти зводили плечима: талановитий поет, але навіть він пише по-українськи? Тема мовного вибору супроводжувала Шевченка. Я б не сказав, що цей вибір він зробив свідомо – це був той випадок, коли не він вибрав мову, а мова вибрала його. Мова – була стихія його свободи. У цій стихії він міг вільно висловлюватися, тому він є сильним саме в україномовній поезії, бо вона рідна. Чому він писав і російською також? Він кілька разів і сам відповідав на це запитання. Зокрема, у листі до Кухаренка він писав: “Написав поему “Слепая”, щоби не казали, що я вже взагалі не знаюся на мові російській, щоб не думали, що я відгородився у своїй мові й іншої не знаю”. Але складніша ситуація, як на мене, з його щоденником, бо щоденник писався не для друку. Якщо про поему він міг сказати, що це для інших, то про щоденник – ні. Думаючи про це, я колись прийшов до думки, підтвердження якої я потім знайшов у Юрія Шевельова, про виробленість і не виробленість деяких стилів в українській мові. От з поезією усе було гаразд – за нею стояла народна поетична творчість, а за епістолярною, “щоденниковою” мовою такої традиції не було. Він ішов второваною дорогою. Навколо цього питання зараз багато дискусій, але мало хто зважає на те, що Шевченків вибір мови був пов’язаний із соціокультурними, соціолінгвістичними чинниками •

У суботу

Ірина КОРОЛЮК

*Десь у вишневому саду
Роса виблискує на сонці,
Та у чорнобильському степу
Неначе пекло на долоні.
Стоять спустошені поля,
Немов німі мовчать. І тиша.
Та більш спустошена душа,
Думки усі туга колише.
Криваві сльози точать очі,
А серце раниць думка та:
“За що, о Боже, милий Боже,
Ти забираєш в нас життя?”
Помер неначе світ увесь,
Затих уже і спів пташиний,
І тихий плач лиш чути десь:
Життя втрачають цохвилини.*

Чорнобиль... Мертва зона... Це дуже боляче – востанне

вкладатися спати увечері в батьківській хаті, а вже зранку, прокинувшись за колючим дротом, бачити, як спустошується, поступово вмирає твоя найрідніша домівка. Але ще важче знати, що на твоїй, із діда-прадіда, рідній землі не можна жити. Не можна, бо не залишила доля для тебе вже нічого на сім світі: рідні загинули, отчий дім потрібно покидати. І найприкріше те, що покидати потрібно назавжди, адже ніяких умов для існування вже немає.

Катетер, киснева маска, реанімація. Панічно-істерична метушня в сьомому відділенні міської лікарні того дня засипала медиків річною роботою. Це було справжнісіньке пекло в своєму лютomu гніві. Здавалося, неначе тебе зусібч шкварять розпеченим залізом, наче ти з усіх сил намагаєшся видряпатися зі здорового казана, під який щоразу докидають пекучого жару. Лише десь у далечині ти бачиш білокрилого ангела. Та звідки він з'явився? Ангелам годиться жити на небесах, збирати нектар із ніжно-рожевих квітів і ніжиться у м'яких, як цукрова вата, хмарах, купатися у яскраво-золотистих променях сонця.

– Звідки ти тут? Ти, напевно, мій Ангел-охоро-

нець, – ледве чутно прошепотів напівживий хлопець, який, як і сотні інших постраждалих від вибуху на атомній електростанції, боровся тієї ночі за своє життя в одній із місцевих лікарень.

– Він отямився, лікарю!

– Три міліграми гемодезу з метазоном внутрівнено, – впевнено-наказовим тоном пролунало з уст вусатого чоловіка в білому халаті.

– Гарзд, – відповіла чергова медсестра і вже через долі секунди наказ лікаря було виконано.

Світловолоса, невеличка на зріст, з ямочками, що з'являються на щоках при усмішці, – це і була та юна медсестра, яку постраждалий прийняв за свого Янгола-хоронителя. Так трапилося, що перший погляд, з яким він зустрівся після свого опритомнення, відбився в її очах. Але ті очі – чисті, великі і світлі, з незвичайним блиском, здалися хлопцеві напрочуд знайомими і такими рідними, наче він уже десь бачив їх раніше. І справді, то не були галюцинації реанімованого пацієнта. Вони дійсно вже зустрічалися...

6:29 на годиннику – вже через хвилину він вмикає заведений звечора мотор та “дзеленчить” на всю квартиру.

— Ще півхвилиночки, — наче просячи будильник пригальмувати, попрохала Олеся.

То був черговий важко-підйомний ранок дівчини. На календарі — п'ятниця, 25-го. Захопивши з холодильника пляшку мінералки, вона попрямувала до парку на свою звичну пробіжку. Того дня їй все здавалося якимось не таким, особливим. Вона вдихала повні легені повітря, чистого й прозорого, так, наче не матиме більше такої змоги. Олеся доторкнулася долонею до зеленого трав'яного килима, що простелився уздовж алеї, відчула на дотик кришталеву холодну росу, яка виблискувала на пелюстках квітів, вслухалася у співі солов'їв, що шукали сніданок для своєї малечі... Поринувши у світ краси природи, дівчина зовсім забула, що треба поспішати на роботу.

Вона підірвалася із зеленого килимка та щодуху побігла в сторону домівки. Занурившись повністю у вир своїх думок, мрійлива Олеся нестямилася, як раптом відчула, що спотикнулася і, ледь не врізавшись об асфальт, опинилася в обіймах міцних і дужих рук, які ввіймали її у потенційному падінні.

— Вибачте, я геть втратила відчуття рівноваги, — із усмішкою, зашарівшись, промовила дівчина.

— Ви — мій рятівник. Дякую, що вберегли від синців та подряпин.

— Та ні, це я Вам дякую, що дозволили впасти мимоволі у мої обійми. Ідеальний початок дня! Ви поспішаєте?

Вловивши в очах юнака якусь іскру, що у своїх ідеальних мріях Олеся називала доленосною, їй так захотілося відповісти: "Ні, зовсім ні". Але, вчасно зупинивши себе на цій думці, вона відповіла:

— Так, на роботу. Дуже поспішаю. В мене така професія — не чекає.

А в думках пролунало: "На жаль..."

— Як прикро... Як прикро, що не можна зупинити на мить

час, щоб ще раз глянути у її дивовижні очі, — сказав про себе хлопець, а навздогін Олесі гукнув:

— Можна буду думати хоча би про Вас?

— Можете вже зараз починати, — здавалося, жартома відповіла дівчина. Та аж ніяк не жартома насправді.

— Максим, мене Максим звать, — почувлося відлуння здалеку.

Риси обличчя юнака, що наче з неба звалився на Олесю зранку, впродовж усього дня чітко промальовувалися в її пам'яті: темне волосся, яке в думках вона пропускала крізь пальці, густі чорні брови, а головне — очі — сині, як небо, волошки, море — ніби уся блакить світу, блискучі й мерехтливі, як зорі, іскри та нічні ліхтарі, глибокі, як всесвіт.

Незрозуміла метушня, що з кожною секундою перетворювалася в панічну, вмить спантеличила всіх працівників медико-санітарної частини, бо зі "швидких" один за одним у лікарняні стіни почали масово заносити хворих. Так, це були постраждалі від вибуху на Чорнобильській атомній електростанції. Це їм згодом поставили спільний діагноз — гостра променева хвороба. Це вони, кожен поодиноці й усі разом, халися за ниточку життя, бо так не хотіли її відпускати, не завершивши те, про що ще зранку думали, про що мріяли і заради чого існували.

Молодша медсестра Олеся, замінюючи пляшечку з фізрозчином, раптом почувала шепіт юнака, адресований у її бік:

— Янгол-хоронитель... Таких, як ви, просто так не зустрінеш на вулиці.

— Зустрінеш, ще й як зустрінеш, — загадково усміхнувшись, відповіла дівчина.

Те саме волосся, тільки скуйовджене, ті самі брови, та якісь вже не такі вугільно-чорні, ті самі губи, але пересохлі і бліді, ті самі очі, але такі ж волошкові-сині. Вона впізнала його й у відповідь почувала:

— Ви ж той янгол, який зранку дозволив мені думати про вас.

— Олеся... А мене зовуть Олеся...

Кожного дня, працюючи у свої зміни та поза ними, вона підбивала йому подушку, міняла катетер крапельниці, годувала гарячим бульйоном, а ввечері — теплим молоком. Кожної миті він дякував Богу за свого небесного хранителя. Кожної секунди вони боролися за його право на життя, міцно стискаючи долоню одне одного та малюючи в уяві кольорові мрії...

— Ми не знали, що це реактор, ніхто нам не сказав. Останнім я пам'ятаю жахливий вибух, а після цього — тільки очі твоєї мами, через які я змусив себе жити, — накриваючи теплою ковдрою, вкотре, як казку, розповідав перед сном свою історію молодий татусь Максим своєму синочкові.

— Спи, Сашку, спи... Уже пора, — промовив ніжний материн голос Олеся.

Вона слухала разом із синочком з уст Максима казку їхнього життя, яка раніше здавалася жахом, але закінчилася "хепі ендом", знову і знову прокручувала у своїй пам'яті той день — суботу, яка забрала в них рідні домівки у Прип'яті, рідне місто, багатьох друзів, безліч спогадів та чудових моментів, родом з дитинства, але подарувала їм одне одного та ще маленьку радість — такого ж світлявого, як мати, і синьоокого, як батько, синочка Сашка •

День матері

Тетяна РАТИЧ

*Виглядай мене, мамо,
із далеких доріг.
Знай, що пізно чи рано
я вернусь на поріг.*

Здавалося б, яке простеньке слівце – мама, а спробуй вимовити його без ніжності й любові! Як же швидко спливає час, вже і ми вирости, стали дорослими, у нас з'явилося безліч невідкладних справ, багато нових захоплень, друзів. За цими речами часто забуваємо про найрідніших, про матусь. Ми завжди надто заклопотані, щоб помітити, як ці тен-

дітні руки, які заколисували нас у дитинстві, старіють. Нам завжди бракує часу, щоб просто присісти біля неї, розповісти про наше теперішнє життя, запитати, що турбує її. Так дивно, постійно кудись поспішаємо, запізнюємося, тікаємо, хоч знаємо, що все найважливіше не десь там, а тут, з рідними.

Ми, мабуть, так і не навчимося цінувати її. Буває, нас так дратує, коли мама сильно переживає: чи тепло ти одягнений, чи часом не потрапив під дощ, що сьогодні снідав... Вона питає прості речі, а ми сердимося. Чому? Тому що ми не розуміємо, наскільки ці дрібнички є важливими для людини, яка подарувала нам життя, віддавала нам усю свою любов, виховувала у нас почуття прекрасного. Мама – та людина, яка завжди буде поруч, хоч тобі може здаватися, що вас розділяють сотні кілометрів і тисячі протоптаних доріг. Частина її завжди буде з тобою.

День матері – ніжне, тепле, приємне для душі свято. Це – хороша нагода для кожного з нас проявити свою велику любов, показати всю свою турботу до матусі. Цікаво, а звідки пішло це свято, що стало поштовхом до його початку? Щоб з'ясувати це, загляньмо в історію, можливо, там

ми і знайдемо відповіді на всі запитання. Одним із найдавніших свят, приурочених матері, вважається фестиваль на честь богині Реї, дружини бога Кроноса, який відзначали навесні в Стародавній Греції. Натомість у Римі, приблизно в 250 році до н.е., почали відзначати релігійне свято на честь богині-матері Кібеле, яке тривало три дні – з 15 по 18 березня.

Тепер варто вирушити у невеличку мандрівку по світу й дізнатися, як День матері святкують в інших країнах. Отже, розпочнеться наша подорож з Англії, де вперше материнський день проголосив король Генріх III (1216-1239) у третю неділю березня. На той час багато бідняків працювало далеко від своєї сім'ї, тож їм доводилося жити в домівках своїх роботодавців. Але 22 березня, у материнську неділю, вони вирушали до власних домівок і проводили час у родинному колі, з матерями. Однією з особливостей цього дня була цікава традиція смакувати торт, прикрашений дванадцятьма кульками марципана, що символізували 12 знаків Зодіаку. Сьогодні ж в Англії заведено пекти торти і кекси, дарувати матері шоколад і квіти.

Однак міжнародним святом День матері став завдяки США. У 1907 році Анна Джервіс, молода американка з Філадельфії, атакувала державні і законодавчі органи США листами з проханням започаткувати день вшанування матерів. І лише через три роки її наполегливість принесла результат – у 1910 році штат Вірджинія першим визнав свято Дня матері. А ще через чотири роки Президент Вудро Вільсон оголосив офіційне відзначення в усіх штатах Америки. З того часу США його відзначають щорічно.

У Бразилії День матері був офіційно затверджений 1932 року у другу неділю травня. Напевно, всім відомо, що бразильські сім'ї є багатодітними, тож не дивно, що це свято вони відзначають у родинному колі за великим столом. Бразилія славиться своєю розвиненою індустрією сувенірів і різних подарунків, тому підібрати справді щось особливе для своєї матері там не проблема.

В Японії з 1930 року Днем матері було 6 березня, але згодом, з 1947 року, його перенесли на другу неділю травня. Все частіше в цей день влаштовують святкування на вулицях, а діти йдуть до своїх мам і вручають їм подарунки з гвоздикой.

А як святкуємо другу неділю травня ми, українці? Можливо, у нас уже встигли сформуватися якісь традиції, які б супроводжували цей день? Уперше День ма-

*Я роками слова все шукаю,
Щоб подякувати за доброту.
Вже доросла, а слів тих не маю,
Але правду пізнала просту.*

*Всі багатства у світі покине,
Коли стане нелегко мені.
Через відстані птахом полине,
Як покличу в чужій стороні.*

*Так відверто і бездоганно
Буде вічно любити вона.
А я дякувати не перестану,
Мамо, мамо ти в мене одна.*

Тетяна Бученко

тері вшанував Союз українок Канади в 1928 році, а вже наступного року це свято відзначали й у Львові. Ініціатором урочистостей була редактор тижневика "Жіноча доля" Олена Кисилевська. Всім нам добре відомі такі організації, як "Просвіта", "Рідна школа", "Пласт", "Сокіл" та ін., які організовували концерти, конференції, фестивалі по всій Східній Галичині. Завдяки цим заходам День матері в Україні зустріли дуже гостинно, тепло та привітно.

Як на мене, дуже незвичною та водночас захопливою є

така традиція, що зародилася в нашому культурному центрі країни, у Львові, з 2010 року стараннями громадської організації "Борець" – дарувати дрібнички жінкам на центральних вуличках міста. Можливо, та квіточка-орігамі, брелок чи паперова брошечка-мак для нас є незначним проявом уваги, але скільки тепла вона може подарувати іншій людині.

11 травня Україна відсвяткувала День матері. Філологічний факультет, колиська жіноцтва, цьогоріч якнайширше приєднався до вшанування матерів. У рамках цього свята студентська рада та профбюро студентів факультету організували фотовиставку із символічною назвою – "Мамо, тобі низесенько вклонюсь...", на яку всі охочі могли подивитися в холі університету. А ще заздалегідь, 7 травня, колектив нашої газети з нагоди свята підготував інформаційні листівки, основним гаслом яких було: "Не забудь привітати свою найріднішу!"

Від усього серця хочемо привітати усіх мам і бабусь із минулим святом. Бажаємо вам завжди мати сили освітлювати життя кожного з нас яскравіше, випромінювати радість і тепло. Дякуємо вам за те, що ви є ●

НЕБЕСНА СОТНЯ

ГАЛИЦЬКІ АНГЕЛИ

Бодя Сольч

Данило ІЛЬНИЦЬКИЙ

Майже одразу після знайомства з Богданом Сольчаником я взяв його електронну адресу, бо любив пересилати гарним людям інформацію про всякі події. А події ці – відкриті лекції, засідання дискусійних клубів і клубів кіно, презентації, конференції etc., що відбувалися на філологічному факультеті Львівського університету. Причетні ж до них були ми – студенти цього факультету. Мати у своєму записнику чи у телефонній книжці його е-мейл

означало не просто закріпити знайомство, але позбутися страху втратити цікавого співрозмовника, потенційного друга, колегу, людину, що могла інтелектуально допомогти, чи, зрештою, стати об'єднавчою ланкою між різними середовищами. У таких випадках стежки ставали перехресними.

От він мені й продиктував її – bodiasolch@xxxoo.com.

Треба сказати, що тоді – і це характерна ознака духу часу – логіни, комп'ютерні псевда ставали другим ім'ям і були виявленням ідентичності більше, ніж тепер, коли різних технологій, приладів, гаджетів настільки багато, що ти просто губишся у тому. Цей логін відображає Богдана Сольчаника.

З одного боку – Бодя. Так, Бодя, фанний, добрий, веселий і мудрий Бодя, якого хіба так, м'яко, по-доброму називати, при зустрічі тепло тиснути руку і навіть, може, обняти. Це не поважний Богдан, який при вступі в аспірантуру хоче перетворюватися на викладача і вимагати бути “Зіновійовичем”, а той, хто, справді, як пишуть його колеги-соціологи, долає гуманітарні кордони, уявні чи реальні стіни між людьми, є вченим-екуме-

ністом, і таким же викладачем.

З іншого боку – Солч. Оце логінування прізвища шляхом скорочення і вимови на англо-американський лад відображає його сучасність, орієнтацію на західні методи і форми, які він вважав сприятливими для дослідження української ситуації, для її конструювання. Креативність для нього – завжди на межі, де є місце різним досвідам.

До останніх місяців його життя я пересилав йому інформацію про події, до яких уже був причетний з колегами на кафедрі теорії літератури, в Центрі гуманітарних досліджень, в Інституті українознавства, в позаакадемічному середовищі. Він не приходив. Бо, як виявляється, мав надзвичайно велику активність у своєму напрямку, мав справді серйозні досягнення. Якось при зустрічі, давніше, він сказав: не можу приходити, бо я майже весь час у Польщі. Так, він довго там був – на різних стипендіях, в тім числі на докторантській програмі. Я дуже радий за нього – тепер, вже постфактум, бо саме тепер так багато про нього дізнався з численних некрологів. І в мене тільки одне бажання – поговори-

ти з ним, сказати хоча би кілька слів, розповідати далі. Його адресу зі свого списку контактів не стиратиму. Навіть недавно – після смерті – я хотів йому переслати інформацію про свіжий випуск нашого літературознавчого збірника, а раптом Богдан там щось знайде для себе. Надія була завжди, і Сольчаник для нас, ставши героєм, насправді не помирав.

Найбільше нам із колегами довелося пізнати Богдана Сольчаника під час кількадечної поїздки до Харкова. Вона стала знаковою для всіх нас – і надовго. Не секрет, що у таких поїздках пізнаєш не лише те, куди їдеш, і того, до кого їдеш, але й себе – тобто своїх людей, людей, з якими разом мандруєш. Ті люди – наша львівська команда – надовго стала дружньою.

Це було двома роками опісля Помаранчевої революції (27-30 листопада 2006 року), ющенківський період, справді романтичний час. А для нас, студентів, суспільна романтика накладалася на романтику особисту – і приватну, і романтику студентського життя, навчання та діяльності. Богдан Сольчаник був втіленням тої романтики – поєднання Помаранчевої революції, проєвропейського способу навчання у Центрі магістерських програм з культурології та соціології при нашому університеті (“Магістерка”), національно спрямованої активістської діяльності, наукової роботи історико-соціологічного напрямку.

Богдан Сольчаник у нашому сприйнятті був передусім добрим і веселим хлопцем. На перший погляд, і не сказав би, що він науковець. Не тому, що так не було, а тому, що він був скромним. Його внутрішній світ виявлявся передусім у м’якості, толерантності, відкритості, добрих очах і дуже приємній усмішці, інколи злегка іронічний, інколи – у вуса, хоча, властиво, вусів тоді він ще не мав. Богдан не намагався заповнити компанійський простір

своїм психологічним домінуванням, але, коли щось говорив, то відчувалася тиха, беззаперечна, спокійна правда його внутрішнього досвіду. Богдан був справжнім співрозмовником: уважний і цікавий до того, чим займаються інші, і сам гарний оповідач, що на той чи той предмет розмови мав свою думку. Перебувати у товаристві з Богданом Сольчани-

ком було комфортно й затишно.

Він був дуже виразним представником середовища Магістерки. Володіння іноземними мовами, звернений погляд у майбутнє, свобода від академічних страхів, креативність, бажання експериментувати, бути добром сенсі авантюрином, мобільним, реалізовувати свіжі ідеї, бути відкритим до нових досвідів, отже, часто їздити, що все разом можна означити словом – спілкування. Втілював один із принципів західної освіти – навчаючись працювати, а, працюючи вчитися. Продовжувати вчитися. Не переставати вчитися. Саме тому в його біографії був університет, потім Магістерка, а ще МІПуС, а ще стипендії і докторантура (еквівалент нашої аспірантури). “Я – соціолог”, – сказав Богдан на протипагу моему переконанню, що він культуролог.

На Магістерці, як знаємо, було два напрямки. А Богдан Сольчаник був органічним у культурі, тому й склалося таке враження. Важливо також те, що він не був агресивним. Дивно – якщо казати про гуманітарія, чи ж можуть вони такими бути? Але в гуманітарному середовищі часто є люди, які, захоплюючись ідеями відкритості, діалогу, самі не є носіями цих ідей. Вони активно, а часом агресивно, пропагують якісь свої принципи чи уподобання, той же принцип діалогу, але, на жаль, часто так буває, що з ними не виходить вести діалог про діалог. Богдан Сольчаник нікого не переконував у правильності якихось поглядів, принципів, настирливо намагаючись їх пропонувати. В нього була інша мова аргументів, яка була всім нам приємною.

З моїм колегою Юрком Римашевським ми дотепер згадуємо веселий епізод зі спільного перебування з Богданом у купе. Ми спали. Було над ранок. Раптом Богдан почав видавати дивні звуки. “Х-х-х”, “х-х-х-х”. Ми почали сміятися, оскільки були переконані, що йому сниться еротичний сон. Він прокинувся, а ми питаємо: “Богдане, що ж це було?” Він каже: “Та мені снилося, що я їм яблуко з кістками та серцевиною, і мені воно застрягло в горлі”. Ми сміємося, мовляв, та що ти розказуєш! А він до нас по-доброму серйозно, довірливо переконує – та ні, хлопці, чесно... І усміхається...

Ось такий добрий і веселий Богдан. Смішна, але щира історія. В тім і річ, що Богдан – це передусім веселий хлопець, що заряджає спокійною, але сильною позитивною енергетикою. Після розмови чи зустрічі з Богданом ти сповнюєшся спокем, але твердістю. Якщо хочемо говорити про Богдана і хочемо, щоб це відобразало його характер, і, може, було його невисловленим заповітом, то ця мова має бути веселою. Я переконаний, що він би сказав: “Любіться та усміхайтесь, тоді твори-

Тому, хоч він і загинув, ми взуватимемося на його спосіб діяльності, на внутрішнє її підґрунтя, де немало частину серйозного ставлення до громадянського обов'язку займає гумор і сміх.

Власне кажучи, для багатьох із нас стало зрозумілим, що саме такий тип патріотизму, як Богданів, виявився найбільш продуктивним. Найкраща впевненість і найефективніша боротьба — це не конвульсії, а начебто спокійна позиція, проте стабільна: з дня на день ти живеш своїми переконаннями, вони навіть можуть кожен день і не виражатися у своїх найвищих тонах, але в критичних ситуаціях ти не поступаєшся, стоїш на своєму, обґрунтовуєш позицію. Або не обґрунтовуєш, а просто виконуєш те, що вважаєш за потрібне, що тобі каже серце і совість. Як у Києві на Майдані. Богдан вірив у перемогу, він спокійно робив свою справу — нашу справу. Його активність — осмислена. Коли зроблене кожного дня помножується, то плід виходить більшим, ніж в одноразових конвульсіях. За свої роки Богдан встиг багато, помножив багато. І в цій критичній і страшній ситуації на Майдані проявилось гармонійне і вмотивоване ставлення Богдана до свого обов'язку як представника сильної нації — України.

Прибувши з Харкова до Львова, ми застали ранок, коли маршрутки ще не почали свого денного марафону. Щоб не чекати на вулиці чи замовляти таксі, Богдан запросив нас додому, очевидно, до квартири, яку орендував. Ми зайшли, він зробив нам кави. Дуже добре пам'ятаю смак тої кави. А ще показав свого ведосипеда. Тут ми відчули спорідненість. Тоді у Львові велоструктура була далеко ще не така, як тепер. І їздило набагато менше людей. На той час, це був справжній неформалізм. Богдан був одним із тих, хто зі самого початку їздив ровером по Львову — навіть таким шляхом намагаючися долучитися до нашого поступу.

Ми розійшлися, і після тої поїздки вже так близько не були, але він завжди пам'ятав усіх, з ким довелося бути разом при тій чи тій нагоді. Спорідненість, відчуття його справжньої, спокійної відкритості, зовні начебто не показної, а насправді дуже органічної та внутрішньо обумовленої, залишалось дотепер, і навіть продовжується.

Коли він загинув, у книзі облич (фейсбуці) з'явилася про це низка повідомлень. А перше, яке я побачив, було від Олени Галети, і це було покликання на його сторінку як викладача УКУ, із резюме, списком статей etc. Я подумав, що, може, це оголошення якоїсь його відкритої лекції, якогось семінару. Але наступні

посилання дали мені знати, що він загинув у Києві...

В ту секунду відчувалося і передумалося багато що. В ту секунду все набуло іншого виміру.

Якщо Майдан для нас у той час — більших чи менших його учасників — відігравав сто відсоткове значення, то, коли загинув Богдан, — набув значення двохсотвідсоткового. Адже він — це ми, а ми — це він. Він — виразник нашого серцю, і він загинув... На його місці могли би бути ми, але, з іншого боку, напевно, не всі ми мали право загинути за Україну.

Щоби пізнати Богдана тим, хто його не знав, варто оглянути з любов'ю скомпоновану виставку світлин, що спершу експонувалась у головному корпусі УКУ, а потім — у Колегіумі на Стрийській. У цих фотографіях стільки позитиву, стільки світла, стільки різної діяльності! Цей невеликий стенд є дуже

показовим для розуміння не лише Богдана Сольчаника, але й цілого комплексу ідей, які він сповідував. Українець, інтелектуал, творча особистість, громадський активіст, велосипедист, спортсмен-бігун, красивий і сповнений радості життя хлопець, той, хто збудує прекрасну сім'ю... Порівнюючи образ Богдана зі світлин нашої харківської поїздки, і тих, що показують недавній період його життя, бачиш, що він подорослішав, посерйознішав, але не втратив свого юнацького запалу, свого дитинного погляду на світ. Він не обрав шлях заклопотаного буденно-дрібничковими справами чоловіка, а втілював романтичні ідеали своєї студентської молодості в реальність. Його усмішка

тут — вже менше грайлива і більше вмотивована внутрішнім світом, хоча так само, як і колись, енергетично наповнена. Богдан — це справжній воїн світла. А ця виставка надихає і заряджає, як весь Майдан вкупі, і водночас — викликає великий сум і шалене небажання вірити, що Богдана Сольчаника немає, що це яскраве обличчя — дуже виразне втілення України майбутнього — фізично вже в минулому. Таке не може загинути, воно не помирає.

27-29 років — це вік розквіту і водночас — це перехід, який для кожного відбувається по-різному. Часто великих людей у цьому віці Господь Бог забирає до себе. Може, це випадковість, а, може, Богдан Сольчаник, виявивши вершину людської спроможності до світла й чистоти, тепер покликаний там, на небі, до більших завдань? Як земній людині мені надзвичайно сумно. Богдан міг би ще зробити дуже цікаві і дуже важливі речі у науці та нашому суспільному житті — як активіст, як учасник різних спільнот, як учений.

Але тепер його образ долатиме час і простір, залишиться символом і буде нашою совістю до кінця наших днів.

Повна версія статті: <http://historians.in.ua/index.php/avtorska-kolonka/1157-danylo-ilnytskyi-bodia-solch>

Соціолінгвістичний конкурс

Ірина БАТЮК

Соціолінгвістика – наукова дисципліна, що розвивається на перетині мовознавства, соціології, соціальної психології та етнології. Найважливішими проблемами, якими займається соціолінгвістика, є соціальна диференціація мови, мова і нація, мовна ситуація, взаємодія мови й культури, двомовність і багатомовність, мова і суспільство, мовне планування, мовна політика тощо. Такий предмет є надзвичайно важливим для сучасного суспільства, особливо тоді, коли наша держава прямує до Європейської спільноти. Але, на жаль, повноцінне його викладання є великою рідкістю для українських навчальних закладів.

3-4 квітня у стінах нашого університету відбувся II тур Всеукраїнського конкурсу студентських досліджень із соціолінгвістики. Важливим є те, що такий захід є щорічним. Цьогоріч конкурс став ювілейним – десятим!

Для участі у змаганні було рецензовано 27 робіт із 17 університетів України. Усі праці поділили за тематичними блоками, що розкривали питання зв'язку соціолінгвістики з іншими науками, історичної соціолінгвістики, історії соціолінгвістики, мовної ситуації та мовної політики, форм існування мови в суспільстві, соціальних аспектів тексту

та комунікації, мови та культури. Критерії оцінювання були такими: актуальність, новизна проблеми, запропонована методика аналізу, новий ілюстративний матеріал, додатки, відповіді на запитання, презентація результатів.

Перше місце розділили між собою студент Донецького національного університету Ілля Галка з темою: “Динаміка метафори: номени EUROPA та ЄВРОПА (на матеріалі газет “DieZeit” і “Дзеркало тижня”)” та студентка Львівського національного університету імені Івана Франка Іванна Цар з темою: “Формування змісту поняття “мовне право людини” в соціолінгвістиці”.

Друге місце виборов Ілля Чапка зі Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк), Христина Альохіна з Миколаївського університету імені В.О. Сухомлинського (м. Миколаїв) і Світлана Доля з Інституту філології, історії та мистецтв Республіканського вищого навчального закладу “Кримський гуманітарний університет” (м. Ялта).

А третє місце посіли – Дарія Яценко з Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка (м. Київ), Маргарита Мачарашвілі з Херсонського державного університету (м. Херсон) та Світлана Дяків із Прикарпатсько-

го національного університету імені В. Стефаника (м. Ужгород).

На відкритті конкурсу виступили: проректор з наукової роботи Богдан Котур, декан філологічного факультету Ярослав Гарасим і члени журі: Галина Мацюк, Світлана Соколова, Ірина Кочан, Тарас Шмігер, Леся Дуда, Адріана Чучвара, Оксана Трумко.

У перший конкурсний день для учасників студенти філологічного факультету провели екскурсію Львовом, де розповідали історію міста, зв'язок видатних людей нашим містом (основною розповіді був зв'язок Івана Франка з містом Лева). У рамках конкурсу студенти 3 курсу нашого факультету організували для учасників і гостей заходу круглий стіл на тему: “Мова і місто, в якому я живу”.

“Конкурс запам'ятався надзвичайно дружньою атмосферою. Цікаво було послухати інших доповідачів, адже теми були дуже актуальними. Складалося таке враження, що в той день у конференц-залі зібралася вся Україна, бо всі ми були єдиними, – каже Марія Хомишин, студентка четвертого курсу філологічного факультету нашого університету.

– Найбільше мені запам'яталася екскурсія Львовом, яку проводили для наших гостей. Там ми ще більше здружилися та дізналися багато нового одне про одного” •

ПРЕС-ЦЕНТР

Будьмо знайомі: Андрій Іванович Скоць!

Марія ГОРБАНЬ

Початок на сторінці 1

...Викладання – сама по собі не надто легка річ. Із власної практики можу сказати, що зв'язок між учнем і вчителем – одне, а от між викладачем і студентом – це вже набагато складніший процес. Студента треба любити і поважати, адже лише тоді студент зможе так само ставитися до свого наставника. Дуже важливо працювати над

своєю майстерністю, щоб тема “кликала” студентів до аудиторії. Як на мене, вкрай важливо, щоб на лекціях із літератури звучало живе слово. При аналізуванні творчості того чи іншого автора необхідно використовувати цитати з його творів. При поясненні творчості Шевченка я доволі часто використовую уривки з “Кобзаря” і, мені приємно зазначити, інколи навіть після лекцій студенти аплодують.

– *Що свого часу підштовхнуло Вас до вивчення філології у Львівському університеті? Що Ви можете розповісти про свої студентські роки?*

– Із вибором вищої школи у мене є дуже цікава історія. Сталося так, що спочатку я подав свої документи на факультет нафти і газу у Львівську Політехніку. Чому я так зробив? На цьому факультеті була подвійна стипендія, яка не була б для мене зайвою у післявоєнний, дуже важкий час (1948 рік). Протягом декількох днів мучили мене докори сумління, так як не знав, чи я чиню правильно. Та якось подумав:

“Що ж ти робиш? Нафта і газ тобі не до душі!” Тоді я подав документи на філологію і досі не шкодую. Цікавим було те, що при поданні документів до мене підійшов якийсь чоловік і почав цікавитися, чи я випадково не граю на якомусь музичному інструменті. Оскільки свого часу батьки відправили мене в музичну школу, то я вмів грати на мандоліні і скрипці. Тоді цей чоловік записав моє прізвище і після складання іспитів підійшов до мого екзаменатора – вочевидь, просив якогось полегшення для мене, оскільки потім виявилось, що він був головною профкомом. Та його допомога мені не була потрібною, бо, попри високий конкурс (8 людей на одне місце), я добре склав вступні іспити.

Окрім навчання, я також 2 роки грав у студентському джазовому оркестрі на другій скрипці. На жаль, потім його розформували, так як джаз був явищем, більше притаманним буржуазії, а не радянській культурі. Вже згодом ми сформували студентський музичний колектив.

—Розкажіть, будь ласка, про свою наукову діяльність.

—Я написав близько двох сотень наукових праць, серед яких роботи про “Слово о полку Ігоревім”, Івана Вишенського, Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича, Григорія Сковороду, Івана Котляревського, Тараса Шевченка, Івана Франка, Михайла Грушевського, Миколу Бажана. Також я є автором підручників із української літератури для шкіл із польською мовою навчання — для 7, 8 і 9 класів. Являюся членом Наукового товариства Шевченка, лауреатом Міжнародної премії Волянників-Швабінських (2004 р., Нью-Йорк). Серед мого доробку є три монографії: “Поєми Івана Франка” 2002 р., “Шевченкознавчі студії: декалог”, 2006 р. і остання вийшла у 2013 р. — “Щоб слово пламенем взялось: поетичний світ Тараса Шевченка”. Найдорожчою для мене є остання, так як вона стала плодом довгої і старанної праці.

—Чи помічаєте Ви значні відмінності при вивченні філології зараз і за часів СРСР? Часто доводилося роздобувати заборонену інформацію? Як це відбувалося?

—Відмінності є, і вони помітні. Насамперед це те, що зараз філологія не обтяжена нав’язливою радянською ідеологією — студенти можуть повністю її вивчати, в істинному вигляді. Також, після зникнення притаманних для радянського світу дисциплін, у студентів з’явилися нові, значно потрібніші для філолога. Позбувшись від комуністичної ідеології, ми отримали безліч можливостей для здобуття кращої освіти. Знаєте, я більше ніж упевнений, що в кабінеті франкознавства свого часу був навіть пристрій для підслуховування. Студенти і викладачі мали завжди залишатися обережними, тому якась заборонена інформація передавалася лише з рук у руки.

—Як Ви ставитесь до комп’ютеризації навчального процесу?

—Особисто я позиціоную себе як ворога технічних засобів при навчальному процесі. Так,

звісно, це підвищує ефективність, однак при навчанні, а особливо на філологічному факультеті, має завжди звучати живе слово! Саме воно є тою силою, яку ніщо не в змозі замінити.

—Як Ви проводите свій вільний час? Яким українським авторам надаєте перевагу і чому?

—Як поціновувач літератури, свій вільний час я проводжу з книгою. Люблю і високо ціную

“

Андрій Іванович, мабуть, останній із характерників, легенда філологічного факультету, наш Учитель. Він неперевершений лектор і оратор, блискучий тонкий дидактик, педагог, досконалий в аналізі літературного тексту. Професор Скоць — особистість, яка безмежно любить студентів, мабуть, один із найліберальніших викладачів нашого факультету. Андрій Іванович є моїм учителем, йому я завдячую своєю любов’ю до слова, тексту й художніх образів.

Валерій Корнійчук

”

українську літературу — вона є високомайстерною і високорозвиненою, насправді нашою культурною цінністю. У часи, коли українці не мали своєї держави, саме фольклор і художня література були тою силою, що допомогла нам залишитися національно свідомими. А все завдяки нашій мові, що є одною з наймилозвучніших у світі, і нашій пісні, що виховала не одне покоління українців. Звісно, моїми улюбленими авторами є класики української літератури, а особливо Тарас Шевченко та Іван Франко. Насправді, їхні твори важко переоцінити, вони досі є актуальними для вивчення та аналізу. Також їхні тексти мені є дуже помічними при підготовці до лекцій, най-більше це стосується актуаль-

них проблем шевченкознавства. Я дуже вдячний своїм батькам за те, що вони привили мені любов до книги й України. Батько мій був січовим стрільцем, а дідусь, теж Андрій, — активним діячем “Просвіти”. Колись матір розповідала мені, що при народженні бабуса поклала мені під голову Біблію, яку я зберігаю й досі в якості сімейної реліквії. Окрім неї, на згадку про батьків, у мене ще збереглися “Історія України-Русі” Миколи Аркаса і “Кобзар”, який подарував мені дідусь. Дуже шкодую про те, що я перестав займатися скрипкою. Поза тим, скрипка, що стала батьковим дарунком, також досі зберігається у мене.

—Який Ви в оточенні своєї родини?

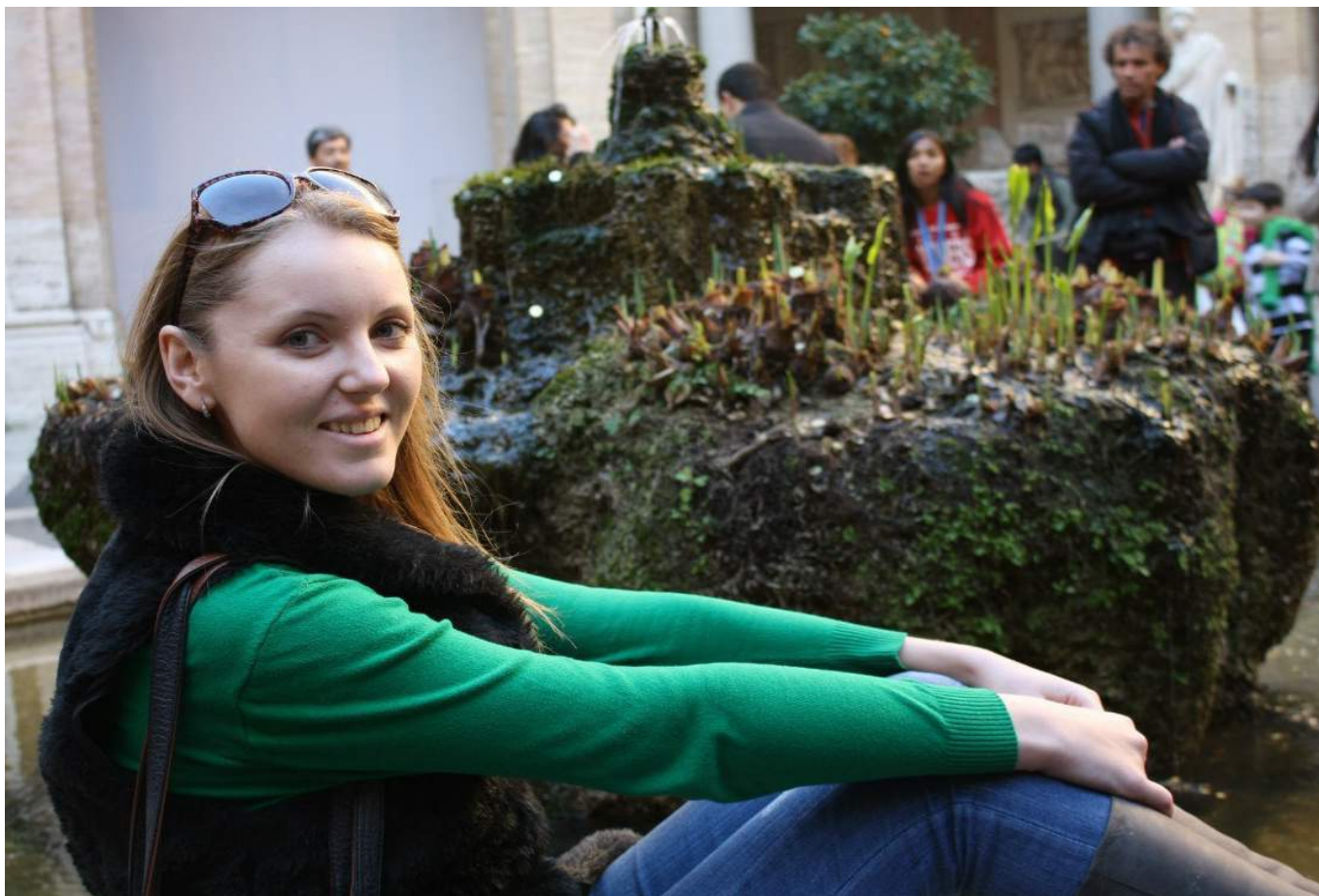
—Оскільки дружина моя померла, а діти проживають окремо, то живу я сам. Маю двох дітей — сина й доньку. Дочка моя має двох доньок, вона викладає українську мову і літературу в школі №10 м. Львова. Син мій разом зі своєю сім’єю живе у Торонто. Вони разом із внуком, також Андрієм, недавно приїжджали до мене, мої емігранти. Після виходу на пенсію обіцяли повернутися, бо тужать за рідною Україною.

—Яке ваше ставлення до теперішньої ситуації в Україні?

—Болить мене за Україну. Всяко надіюся, що не доведеться більше українцям проливати кров і ми зможемо уникнути війни, зберігши власну державність і самостійність.

—Що Ви хотіли б побажати нашим студентам?

—Знаєте, коли я у 1953 році закінчив університет, на українському відділенні навчалося лише 25 студентів, із них зараз — 5 доцентів і стільки ж професорів. Моїми однокурсниками були Дмитро Павличко та Роман Іваничук. Я кажу це студентам зовсім не для того, щоб повихвалитися, просто мені хотілося б подати їм приклад, адже ми — післявоєнне покоління — були дуже старанними, дійсно “гризли” цей граніт науки. Тому хочеться побажати нашим студентам насамперед сумлінності й успіхів у їхніх починаннях •

Завдячую своєму дідусеві, що нині я є журналіст!

Ольга НАДІЛЬНА

Де найкращі у світі випускники? Питання, на яке легко відповісти, адже Франковий університет із гордістю можна назвати колискою талантів. У стінах нашої alma mater студенти навчаються цікавого, раніше незвіданого, відкривають нові горизонти й великі можливості, пізнають краще себе, а головне –

здійснюють свої найзаповітніші мрії. Однією з таких студенток є випускниця нашого факультету Христина Парубій, перспективна журналістка “Львівської газети”, з якою мені нещодавно вдалося поспілкуватися.

Зустрілись ми у невеличкому кафе. Розмова тривала недовго, оскільки Христя повинна була йти на своє робоче інтерв'ю. Та, попри обмежений час, у нас вийшла приємна та цікава розмова.

– Христю, чи цікавою для тебе була робота в студентській газеті “Ярослов”? Чи стала вона поштовхом для подальшої творчої діяльності?

– Журналістикою я почала захоплюватися ще зі школи, любов до неї прищепив мій дідусь. “Ярослов” був проміжним етапом у моїй творчій діяльності. Хоча й у студентській газеті я працювала досить недовго, та досвід, який я там отримала, допомагає мені й досі. У той час наші тексти редагувала Олеся Романівна

Сколоздра-Шепітко. Вона давала слушні зауваження і мудрі поради щодо стилістики тексту, побудови речень тощо. Газета також дала мені найголовніше – практику, яка є дуже важливою для журналістської діяльності.

– У чому новому тобі було б цікаво спробувати свої сили?

– Люблю відкривати щось нове. Не хочу зупинятися на тому рівні, на якому є зараз, а маю бажання розвиватися. Тож у майбутньому хотіла б спробувати себе у теле- чи радіожурналістиці.

– Розкажи про кумедні випадки зі студентського життя?

– Студентство – яскрава й незабутня сторінка в житті. Найбільше в університеті я любила літні практики. Це була можливість не лише чогось навчитися та назбирати фольклор, але й відпочити з друзями. Тому кумедні випадки траплялися саме там. Зараз приходить на думку перша фольклорна практика у

Кам'янці. Потрапили туди ми у сезон дощів. Село знаходиться у гірській місцевості, тому людям у такий час там доводиться нелегко. І ми це відчули. Пам'ятаю, кілька днів дощ перішив, як з відра. Ми жили біля річки, тож, одна з моїх колежанок дуже боялася, аби нас не затопило. Завжди панікувала і казала, що ми звідси не виїдемо і залишимося жити тут аж до вересня. Зараз згадую ці дні з гумором, а тоді було не до жартів. Усі десять днів практики ми ходили в дощовиках, намагалисядесь дїставати гумовї чоботи, адже приходили ввечері додому мокрісінькі. Вже тоді, будучи на першому курсі, ми познайомилися з реаліями сільського життя в горах.

— *Хто з викладацького складу тобі найбільше запам'ятався?*

— Звичайно, — викладачі з моєї рідної кафедри фольклористики. Дуже їх люблю і найбільше спогадів пов'язано саме з ними. Хоча й там мала своїх улюбленців. Не хочу образити інших викладачів, але найтепліші спогади у мене пов'язані з Іриною Довгалюк. Вона була для мене не лише хорошим викладачем, але й порадиником, другом, багато в чому завдячую саме їй.

— *Чого навчив тебе філологічний факультет?*

— Я б не обмежувалась лише філологічним факультетом. Я б радше сказала про університет загалом. Він відкриває нові можливості та загартовує в житті. Попри навчання, тут є безліч додаткових гуртків, які теж вплинули на мене як особистість. Зокрема, хочу відзначити Народний ансамбль пісні і танцю "Черемош", у якому я провела прекрасні чотири роки. Там навчилася багато нового та познайомилася з цікавими людьми. Саме в університеті я знайшла своїх справжніх друзів, котрі мене завжди підтримують у важкі хвилини. Та філологічний факультет теж дав мені немало. Перш за все — відповідальність, упевненість, уміння й удосконалення свого творчого таланту. Як я вже

казала, ще зі школи хотіла бути журналістом, тож, вступивши на філологію, думала через деякий час переводитись на факультет журналістики, але нині я рада, що залишилась саме тут. Ще при вступі я запам'ятала слова нашого декана, Ярослава Івановича Гарасима: "Кожен філолог може стати журналістом, проте не кожен журналіст може стати філологом". Для мене це були важливі слова, оскільки я хотіла втілити свою мрію в життя. І мені це вдалося.

— *Можеш виділити інтерв'ю, яке найбільше запам'ятались тобі у твоїй роботі?*

— Так, маю два таких. Одне з них було ще у студентські роки з відомим письменником Василем Шклярем. Інтерв'ю брала на презентації його книги "Чорний ворон". Цікаве воно було з декількох причин: по-перше, до того часу я ніколи не розмовляла з відомою і поважною людиною, а по-друге — під час інтерв'ю траплялися мої перші казуси. Оскільки це була презентація, пан Василь не міг зі мною поспілкуватися сам на сам, тож довелося його виловлювати на сходах та надворі, де він роздавав автографи. Ось так шматками, даючи по одному-два питання, я й розмовляла з Василем Шклярем. Та, незважаючи на несприятливі обставини, інтерв'ю вдалося. Друге — порівняно недавнє. Я розмовляла з міністром освіти і науки України Сергієм Квітом. Пан міністр доволі швидко відреагував на прохання з ним поспілкуватись і, на моє велике здивування, відписав мені у мережі Фейсбук. Найменше я сподівалася побачити його відповідь там, адже просила його про розмову не лише у соціальній мережі, але й на електронній скриньці та й запит у міністерство подавала. Я тоді дуже зраділа. І, мені видається, вийшов непоганий матеріал.

— *Чи є у тебе улюблені письменники? Назви їх.*

— Звичайно! Журналіст, який не читає, — не журналіст. Маю своїх улюбленців. Дуже мені подобається Ірен Роздобудько. У власній бібліотеці маю чи не всі її книги. Нещодавно ще відкрила для себе письменницю Любо Дашвар. Також подобаються її твори.

— *Хто є для тебе авторитетом у журналістиці? З ким ти радишися, приймаючи важливі рішення?*

— Мій дідусь Володимир Іванович Парубій (не задумуючись). До нього завжди біжу по допомогу. Завдячую йому, що нині я є журналіст. Як тільки я починала писати,

він редагував мої тексти, які на початках були сині від його ручки. З нього я й нині завжди беру приклад, із ним завжди обговорюю важливі питання. Він дає мені найцінніше — поради, які вже неодноразово допомагали мені як у кар'єрі, так і в житті.

— *Твої побажання творчому колективу газети "Пролог".*

— Насамперед хочу схваль-но відгукнутися про останній випуск газети, який мені вдалося нещодавно переглянути. Дуже мені сподобався. Особливо тішить те, що він тепер у кольорі, адже у мої студентські роки такого ще не було. Надзвичайно сподобалося оформлення, стиль газети, її наповнення. Тож бажаю й надалі працювати у такому ж руслі! Колективу я побажала б креативності та творчості, що завжди немало важить у нашій роботі, а також цікавих тем і багато приємних співрозмовників. Успіхів вам!

Особисто від себе хочу подякувати Христині Парубій за розмову, атмосферу, створений настрій і слушні поради. Ось такі наші випускники: щирі, відкриті, цілеспрямовані і, головне, — творчі. Рік за роком університет буде поповнюватися новими студентами, новими талантами і виховувати в них Людину, адже в житті основне — завжди залишатися людиною, працювати на благо суспільства, а також творчо мислити та розвиватися •

Обережно: сесія!

Роксолана ЛЕЩУК

Вона зруйнувала наші плани на безтурботний початок літа, розбила об ненависні бали таку омріяну стипендію. Абсолютно безглуздо шукати сховища: вона відшукає тебе всюди, в такий добре знаний, та все ж завжди неочікуваний момент. Так, час настав. Зустрічайте, її величність – сесія!

Як відомо, від сесії до сесії живуть студенти весело... Ця приказка слухна за всіх часів. Звичайно, хто ж планує вчити на зубок ті конспекти, які просто вражають своєю різноманітністю, а точніше – варіативністю. Я б назвала це “варіації на тему лекції”. Чи відомо вам, скільки облич ще не знає історія, а яка кількість важливих дат ще не зафіксована у довідниках, а скільки термінів, ще неві-

домих науці, але вже видряпаних ручкою у зошитах студентів? Так-так, студент – це ще той науковець-фантаст: що не дочув – те додумав.

Але справа, як відомо, не лише у “цінному” конспекті. От хоча б візьмемо сам час літньої сесії. Спокуса та й годі! Мені, як студентці першого курсу, ще не доводилося постати перед зовсім не простим рішенням. Це як “бути чи не бути”: піти на концерт улюбленого гурту чи з печаллю дивитися на перелік питань і безліч підручників на столі.

Знаєте, як вирішив схоже завдання мій знайомий? Раптове просвітлення у його голові було подібним до блискавки: “А чому б не зібрати цю “макулатуру” в рюкзак і не махнути куди-небудь на природу – скупатися, позасмагати, рибку половити – словом, розвіятися? І, безсумнівно, повчитися на свіжому повітрі”.

Ідея, здавалося б, непогана, чи не так? Одним пострілом двох зайців убити можна. Отож уже наступного дня Тарас був Робінзоном на незаселеному річковому березі, далеко від університету, гуртожитку і міської суєти. Як він мені зізнався, щодня розгортав підручник на першому питанні першого білета і сумлінно намагався піти далі, але неминуче засинав вже на п'ятій сторінці,

дивлячись у міцному сні на бажану трійку у своїй заліковці...

Тиждень пролетів як один день. На іспит Робінзон ішов із поїзда, немов бик на кориду: відпочивши, з дивовижно ясною головою і абсолютною впевненістю у швидкій смерті від тореадора.

Вже перебуваючи у стінах рідного університету, Тарас відчув хвилювання. Він бачив блідо-зелених одногрупників із червоними від недосипання очима. На глевких ногах він зайшов в аудиторію, підійшов до стола, вибрав білет і закликав... Таке щастя випадає студентові раз на тисячу років. Білет №1...

Перед очима, немов фотографія, з'явилася сторінка підручника, на яку Тарас безвідривно дивився цілий тиждень. Він тараторив не зупиняючись без підготовки. Після влучної відповіді такого “працьовитого” студента, викладач зникла за дверима, а через декілька хвилин в аудиторії зібралася вся її кафедра. Запанувала гробова тиша, і Тарас ще раз повторив свою неперевершену промову, споглядаючи, як у його заліковку влітає п'ятірка.

Ось такі бувають щасливічкы. Та, як вже було сказано, таке випадає студентові раз на тисячу років.

Сьогодні у голові кожного назріває підступний і хитрий план щодо того, як все-таки засвоїти матеріал, вгамувати свої примхи та успішно здати сесію. В Інтернет-просторі розміщено силу-силенну зображень з іронічними фразами, які бідолашний студент у час відчаю мимоволі видає і фіксує, так би мовити, для нащадків:

- Сесія: здадуть не найрозумніші, а найвинахідливіші.
- Для студента найважливіше не скласти іспит, а вчасно згадати про нього.
- Новий супергерой “Людина-студент” встигає зробити стільки подвигів за червень, скільки повинен був зробити за лютий, березень, квітень і травень.

Та, окрім подібних афоризмів, кожен студент знає особливі настанови, які є невід’ємною запорукою успішної здачі сесії. З покоління в покоління, з уст в уста передаються ці знання і потроху формують особливий пласт студентської мудрості. Ідучи складати іспит, обов’язково з’ясуйте:

1) який предмет здаєте;

2) як звуть викладача, який прийматиме у вас іспит;

3) як він виглядає в повсякденному житті.

Якщо ви хоч іноді з’являтися на лекціях, то це не створює труднощів. Якщо ж ні, то доведеться провести невелике соціологічне опитування: по-перше, розпитати у товаришів, як виглядає ваш викладач, які в нього захоплення і методи прийому іспиту. По-друге, завжди говоріть із розумним виглядом й ентузіазмом, навіть якщо ви несете повну нісенітницю. Якщо ви абсолютно нічого не знаєте з теми білету, який витягли, – говоріть. Найгірша відповідь – мовчання. Якщо ж ви нічого не знаєте – це ще гірша справа, та все одно потрібно прийти його здавати. Екзаменаційна ситуація непередбачувана, як саме життя. Те, що ви вже просто з’явилися на іспиті, говорить викладачеві про те, що ви хоч щось знаєте. До того ж, вам може просто пощастити. Не варто розігравати раптові напади епілепсії та ховати всіх своїх близьких родичів.

Екзаменатори теж не сьогодні народилися і вже давно знайомі з подібними хитрощами. І, нарешті, глибоко вдихніть і видихніть кілька разів, усміхніться і сміливо переступайте поріг аудиторії.

Як бачимо, скільки людей – стільки й історій. Студентам, які ще не вирішили, як готуватися до сесії, раджу взяти до уваги метод мого товариша або ж не гаяти часу і братися за підручники та конспекти одразу!

Ах, так, останнє – не забувайте про студентську міфологію. Рівно опівночі перед іспитом потрібно вийти на балкон із розкритою заліковою книжкою і крикнути тричі “Шара, прийди!”, прищепити заліковку прищипкою і покласти в сумку, а зняти її тільки перед самою відповіддю на іспиті. А ще не забувайте спати на всіх конспектах, підручниках, щоб знання в голову набивалися навіть уві сні.

Отож марафон на виживання в умовах недосипання, недоїдання та виснажливого навчання розпочато! Ні пуху, ні пера •

Меморіальна дошка як пам’ять про Перший український театр та Шевченка

Ірина КОРОЛЮК

5 травня на будинку колишнього Народного дому, що на вулиці Театральній, 22, неподалік театру ім. Марії Заньковецької, було відкрито мистецьку меморіальну дошку. В урочистостях взяли участь представники влади, творча інтелігенція, а також небайдужа молодь міста, серед яких і студенти філологічного факультету.

“29 березня 1864 року, тут, у Народному домі, виставою

“Маруся” за повістю Г. Квітки-Основ’яненка розпочав свою діяльність Руський (український) народний театр товариства “Руська бесіда”. 5 травня 1864 року вперше на українській сцені колектив театру поставив драму Тараса Шевченка “Назар Стодоля”, – викарбувано на дошці. Тобто цього дня ми святкували ювілей такої знаменної дати в історії української культури. Урочисте відкриття пам’ятної дошки присвячене і вшануванню 200-ї річниці з дня народження Великого Кобзаря.

Розпочалася церемонія освяченням пам’ятного знаку.

Богдан Козак, актор Львівського національного театру імені М. Заньковецької, висловив подяку Львівській облдержадміністрації у сприянні виділити кошти на цей проект. Подякували також скульпторові, народному художникові України Василеві Яричу, який відмовився від свого гонорару

заради такої благородної справи.

Зі своїм словом виступив Федір Стригун, народний артист України, Шевченківський лауреат, художній керівник театру ім. Марії Заньковецької: “Низько кланяємося тим людям, які віддали життя театру, зробили подвиг, будили словом народ, його шляхетність та любов”.

Український письменник, державний і громадський діяч Роман Лубківський наголосив, що цього річчя Шевченківська весна трагічна для українців, бо багато хто впав від руки московського окупанта.

Зі своїм художнім номером виступали також земляки афро-американського друга Тараса Шевченка Айри Олдріджа – актори Ярої Мистецької Групи театру “Ля МаМа” з Нью-Йорка під керівництвом Вірляни Ткач.

Завершилося дійство мелодійними рядками з пісні “Земле моя” •

Соціоніка як альтернатива психології

Марія ГОРБАНЬ

Усім відомо, що немає універсальних, ідеальних людей, які могли б реалізувати себе в будь-якій сфері діяльності однаково добре, так само, як уміти знайти спільну мову з кожною людиною. Аби краще розпізнати себе, уникнути проблем, непорозумінь із вибором професії чи спілкуванні з іншими, Вам допоможе це вчення.

Соціоніка – це наука, що досліджує закономірності взаємозв'язку між людиною і зовнішнім світом. Предметом її вивчення є те, як людина сприймає, переробляє і видає інформацію. Дослідивши себе, ми можемо значно покращити свої стосунки зі світом і самим собою.

Соціоніка – відносно “молода” наука, виникла лише у 70-х роках минулого століття. Засновником цієї науки є К. Г. Юнг, чия праця “Психологічні типи” свого часу стала “фундаментом” сучасної соціоніки. Всесвітньо відомий психоаналітик виділив 8 типів, що базувалися на поведінці людей у соціумі.

Особливості вивчення

Соціоніка є одною з небагатьох наук, яка може надійно типувати людей, а також їх сумісність. А все тому, що для визначення своєї особливості не грає ролі дата народження, соціальний статус чи погода, – соціоніка ґрунтується лише на людині та її поведінці.

Так званою одиницею соціоніки є соціотип, який означає вроджену і незмінну впродовж життя структуру психіки, що визначає спосіб взаємодії психіки з інформацією. Ваш соціотип не зміниться протягом часу, лише деякі функції можуть по-різному проявлятися. Немає “хороших” чи “поганих” соціотипів – кожен з них має певні плюси і мінуси, вивчивши які, Ви можете усунути проблеми, що раніше заважали у роботі чи спілкуванні. Цілком можливо, що соціонічний тип закладено генетично, однак вчені радять визначати його з 16 років.

Соціон – система з усіх 16 соціотипів. У свою чергу, соціон поділяється на 4 квадри, кожна

з яких включає в себе найбільш сумісні і взаємодоповнювані типи, які формують “дух” квадри.

Кожен соціотип названий своїми основними, керуючими ознаками. Також використовують назви літературних діячів, письменників, політиків тощо.

Квадра а:

“Дон Кіхот”, “Шукач” – це інтуїтивно-логічний екстраверт – любить працювати, якщо результат може когось порадувати. Сумлінний і пунктуальний, але не практичний – не знає, коли варто зупинитися. Боїться покладатися на інших, тому довіряє лише собі. Поза тим, гостро відчуває нестачу друга, який його розумітиме і буде хорошим радником.

“Дюма”, “Посередник” – сенсорно-етичний інтроверт – активний і діловий, може влаштувати собі комфорт навіть у незручних умовах. Має естетичний смак і добру пам'ять на кольори, запахи, смаки. Дуже витончено відчуває навколишнє середовище, особливо живу і неживу природу. Вміє керувати своїми емоціями, може підтримати і потішити.

“Тюго”, “Ентузіаст” – етико-сенсорний екстраверт – сильна, весела людина, яка любить своїх близьких і не шкодує часу для них. Гарний господар, завжди люб'язний і гостинний, скрізь намагається створити комфорт і затишок. Намагається бути діловим.

“Робесп’ер” (Декарт), “Аналітик” – логіко-інтуїтивний інтроверт – часто задумується над філософськими поняттями, намагається збагнути світ як систему. Намагається бути завжди справедливим, весь свій час приділяє інтелектуальній праці, від фізичної швидко втомлюється.

Квадра β:

“Гамлет”, “Наставник” – це етико-інтуїтивний екстраверт – дуже емоційний і, разом з тим, передбачливий. Довго роздумує перед прийняттям рішення (“Бути чи не бути?”), недовіркою ставиться до нового. Дуже гостро реагує на критику, залежний від думки соціуму, тому може себе по-різному поводити у різних колективах. Намагається виглядати серйозним і діловим.

“Максим Горький”, “Інспектор” – логіко-сенсорний інтроверт – при знайомстві з колективом одразу намагається зрозуміти його “ієрархію” і знайти в ній місце для себе. Людей оцінює за манерами і вихованістю, рідко змінює своє ставлення до людей. Бороться з усім, що суперечить його цінностям, відстоюючи їх, стає агресивним. Мріє перетворити власні недоліки в норму.

“Жуков”, “Маршал” – сенсорно-логічний екстраверт – волюний, рішучий і цілеспрямований, природжений лідер. Швидко орієнтується в незнайомій ситуації, схильний до організації робіт і управління кимось. Якщо людина йому не подобається, то не приховує цього, висміюючи її. Мріє створити організацію на зразок опозиції або мафії. Старається не показувати свої почуття.

“Єсенін”, “Лірик” – інтуїтивно-етичний інтроверт – м’яка, сентиментальна особистість, постійно літає у своїх мріях. Любить створювати фантастичні, неймовірні проекти і задуми. Живе позачасом і у повній гармонії з природою. Задля досягнення мети може використовувати емоційний пресинг (сльози, істерика).

Квадра γ:

“Наполеон” (Цезар), “Політик” – сенсорно-етичний екстраверт – має розвинуту силу волі й пробивний характер. Розв’язує проблеми швидко, живе за принципом “прийшов, побачив, пере-

міг”. Свою силу не демонструє, але не сприймає тиску на себе. Намагається підтримувати з людьми добрі стосунки, популярний у протилежної статі.

“Бальзак”, “Критик” – інтуїтивно-логічний інтроверт – песиміст і скептик, завжди добре бачить наслідки тих чи інших подій. Уміє маніпулювати грошима, може розраховувати ділову користь від різних справ. Ототожнює страждання й емоції, не любить постійних емоційних проявів.

“Джек Лондон”, “Підприємець” – це логіко-інтуїтивний екстраверт – динамічний і діловий, уміє працювати з грошима або знає, як їх заробити. Схильний до частішої зміни місць перебування, може покидати незакінчені справи заради нових. Підтримує себе у хорошій формі, тому що не терпить хвороби, переносить їх дуже важко. Любить пожартувати, підтримати людину веселим словом.

“Драйзер”, “Хранитель” – це етико-сенсорний інтроверт – у новій компанії старається бути тихим і непримітним, у той час виконуючи функції “темної конячки”. Ототожнює хороші манери з хорошою людиною, часто оцінює не саму людину, а ті відчуття, які вона викликає. Не здатен до співпереживання, вважає егоїстами тих, хто ділиться своїм горем.

Квадра δ:

“Штірліц”, “Адміністратор” – логіко-сенсорний екстраверт – компетентний, винахідливий і спостережливий, надає перевагу фактам, які обожнює збирати і класифікувати. Любить щось складати, майструвати, є різнобічно розвиненим. Із незнайомими людьми стриманий, але серед друзів не боїться показувати власне “я”.

“Достоевський”, “Гуманіст” – етико-інтуїтивний інтроверт – найкращий учитель та вихователь, противник будь-якого насильства. Прихильник правильного виховання, сумлінного виконання обов’язків, може все розкласти по своїх полицях. Йому подобаються люди, які коротко, але точно формулюють свою думку.

“Текслі”, “Порадник” – інтуїтивно-етичний екстраверт – легко спілкується з людьми, вміє підтримувати з ними теплі сто-

сунки. Дуже легко може переконати у своїй правоті людину, надає перевагу творчим і талановитим особистостям у своєму оточенні. У випадку небезпеки може першим проявити агресію.

“Габен”, “Майстер” – сенсорно-логічний інтроверт – хороший психолог і радник, впевнена в собі натура. До кожного має свій підхід, є працьовитим і наполегливим. Коли це потрібно, вміє приховувати свої емоції.

Як визначити свій соціотип?

Соціоніка ґрунтується на таких якостях як етика, сенсорика, логіка й інтуїція, а також раціональність та ірраціональність. Щоб знати точно свій соціотип, треба пройти тест і ознайомитися з запропонованим результатом. Відповідати на запитання тесту треба швидко, не заціклюючись і не видаючи бажане за дійсне.

Варто пам’ятати, що тести не завжди можуть дати точний результат. Тому дуже важливо уважно розглянути хоча б декілька подібних соціотипів, щоб обрати найбільш оптимальний.

Для чого нам соціоніка?

Визначивши свій соціотип, ми можемо не лише покращити свої стосунки у колективі чи вибрати належне місце роботи, але й знайти собі ідеальну пару або дуал. Дуал – психологічно сумісний партнер, із яким ваші стосунки будуть найбільш стійкими. Ознайомившись із соціотипами, Ви можете підібрати собі людину, з якою зможете мати довгі та плідні стосунки.

Та, як на мене, не обов’язково вивчати соціоніку лише для того, щоб знайти собі пару, адже насамперед ця наука є дуже цікавою і зовсім не важкою. Я можу сказати напевне, що соціоніка Вам точно пригодиться у житті і не буде зайвою серед Вашого багажу знань.

Пройти тестування і краще ознайомитися з типами можна тут: <http://www.socionictest.net/TestUkr.aspx>. Чи не найточніше тестування надає результат у балах: http://www.aratta-ukraine.com/testtim_ua.php?text=1 Окрім тестування, дане посилання містить багато цікавих і корисних статей ●

Завдання на літо: відпочити

Микита
МИРОШНІКОВ

Уже скоро літо: завершиться сесія, почнуться відпустки, збільшаться черги біля квиткових кас вокзалів, але перед цим усі замисляться про місце відпочинку. В складних сучасних умовах досить нелегко думати про відпочинок чи розваги, та варто пам'ятати, що всі ми смертні й усім потрібна мінімальна розрядка.

Коли замислитесь про своє літо, не слід планувати подорожі лише в "південно-кримському" напрямку: в Інтернеті, в путівниках, в журналах – усюди наголошують, що в Україні є ще бездонний мішок неймовірних місць, які вразять і заможних іноземців, і студентів-автостопників.

Перше, що спадає на думку, – Сім природних чудес України:

- Асканія-Нова – державний біосферний заповідник, заснований у 1898 році Фрідріхом Фальц-Фейном на Херсонщині.

- Дністровський каньйон – каньйон, утворений на Дністрі і розташований на межі 4 областей: Івано-Франківської, Тернопільської, Чернівецької та Хмельницької.

- Гранітно-степове Побужжя – природний комплекс України, в межах північно-західної частини Миколаївської області. Вважається однією з найдавніших ділянок суші Євразії, яка не

поринала в морські глибини протягом 60 мільйонів років.

- Національний природний парк "Подільські Товтри" – парк, розташований на території Городоцького, Чемеровецького та Кам'янець-Подільського районів Хмельницької області. За площею найбільшим парком України.

- Світязь – найглибше озеро України (Шацький район Волинської області). Належить до групи Шацьких озер, розташованих на території Шацького національного природного парку на Волинському Поліссі.

- Синевир (Морське Око) – найбільше озеро Українських Карпат. Розташоване в Міжгірському районі Закарпатської області, в гірському масиві Внутрішні Гір'яни. Входить до складу Національного природного парку "Синевир". Є однією з візитних карток Українських Карпат. Воно розташоване на висоті 989 метрів над рівнем моря.

Так, ви не помилилися, коли нарахували шість природних чудес. Ми свідомо не вказуємо сьоме диво – Мармурову печеру. Печера на нижньому плато гірського масиву Чатир-Даг Крим-

ських гір. За оцінкою відомих спелеологів, належить до п'ятірки найкрасивіших обладнаних печер планети, та, на превеликий жаль, цього річ вільний доступ до неї, очевидно, буде неможливим через складну політичну ситуацію в Автономній Республіці Крим.

Окрім Семи чудес, радимо відвідати Буковинські водоспади – ландшафтний гідрологічний заказник місцевого значення. Розташований у Покутсько-Буковинських Карпатах, у межах Путильського району Чернівецької області, в східній частині села Розтоки.

Тепер про інше. Теж про чудеса. Спершу Карпати – коліска екотуризму: водоспади, ліси, гори. Незважаючи на те, яким прихильником туризму (активного чи пасивного) ви є, враження будуть валити вас із ніг. Для нас, українців, це не дуже дороге задоволення: квитки на транспорт, їжа, намети з карематами чи кімната в будиночку – все, що потрібно. Більш-менш екстримальним видом є сплав по Дністрі. Він буде не дуже затратним, якщо ви зберете досить велику компанію друзів.

Із містами все не менш захопливо. Київ, Львів, Чернівці, Одеса, Вінниця, Чернігів... На іноземних сайтах усім радять відвідати саме їх. Я погоджуюсь із цими порадами. Список архітектурних пам'яток доведеться розширювати безкінечно. Можна влаштувати своєрідний маршрут через ці міста, хоча урбаністичний туризм коштуватиме значно більше.

Узагалі, не слід зважати на чийсь поради у цій сфері. Просто відкрийте браузер, Google maps, Вікіпедію чи туристичний форум і шукайте. Робіть власні маршрути. Самі відвідайте якісь цікаві місця. Це не проблема. Головне – знайти компанію ●

Порцелянова книжечка кольору неба

Марта ХАРКО

Сторінка за сторінкою, до повного завершення картини великого порцелянового серця, відбулась презентація “Гронінгенського рукопису” Ірини Старовойт. У презентаційному залі книгарні “С” був аншлаґ. Адже ця книжечка, немов магнітом, притягує до себе людей: різного віку чи професії, різної віри чи національності – кожен може знайти в ній щось для себе. Саме таке зацікавлення порцеляновим рукописом вилилось у запитання, які ще перед презентацією книги багато хто поставив перед собою, але пані Ірина, ніби відчуючи, що цікавить присутніх, вичерпала їх.

Усіх без винятку цікавили причини того, що цей рукопис має таку досить екзотичну назву – Гронінгенський? Чому блакитний? Навіщо по його сторінках розкиданий кахель? Що надихнуло на написання таких неймовірних віршів?

“Коли я думала про цей рукопис як про майбутню книжку і сама з собою вела діалог про те, як би вона мала називатися, то мені захотілося, щоб це було щось без витребеньок, хоча, може, зараз воно виглядає як витребенька, але це просто текст, названий за місцем свого написання”, – пояснила назву книги її автор, тим самим розвіяв-

ши всі здогадки та видумки, які закрадалися у голови кожного, хто бачив цей “Гронінгенський рукопис”. Як пояснила пані Ірина, цей рукопис – книжка, що складається з багатьох історій, з багатьох людей та місць, які переплелися в її душі. Ці люди, місця, долі – це в першу чергу її рідні, її дитинство, яке допомогло виплекати талант.

На презентації пані Ірина ділилася спогадами про своє дитинство, університетські роки, захоплення “богинями”, які творили на філологічному факультеті ЛНУ ім. І.Франка свої вірші, розповідала про героїчні подвиги свого брата Олеса, який ще у майже дошкільному віці перечитав “Одіссею” та “Іліаду”, про батька, який був великим книголюбом та про жінку, “яка не стала колись піаністкою”, – маму.

І після цього стало зрозуміло, що серце поетеси складається з кожного з цих людей, так, як велике серце у кінці книги складається з маленьких кахлів, розкиданих по сторінках. Назва книги спонукала художників – творчий тандем “Аграфка” – використати тему Нідерландів. Вони обіграли її у книзі за допомогою блакитних глазурованих плиточок ках-

лю у стилі делфтської порцеляни.

На питання щодо оформлення книги та її кольору Ірина Старовойт пояснила це таким словами: “Відповідь номер один: ні, це не мій улюблений колір, може, тепер буде. Відповідь номер два: коли я вперше побачила ці намітки, я подумала: “Боже, як шкода, що існує в світі Партія Регіонів”. Третя річ, що для мене вона не лише голландська, але ще й марокканська. В Марокко є кілька міст, де традиційно зі століття в століття усі фасади, двері і вікна малюють блакитними кольорами”. Художники це пояснили тим, що блакитні кольори – це брендові барви Нідерландів, а у текстах вони побачили багато моря, і питання про колір книги вже не виникало.

Загалом, презентація вдалася на славу. Це була маленька феєрія кольору посеред сірої буденності, подорож по Нідерландах у рідному Львові, знайомство фантазій та спогадів і їх переплетення у книзі. “Гронінгенський рукопис” – саме та книга, яка повинна бути в особистій бібліотеці кожного. Адже, за словами творчого тандему “Аграфка”, – це одна з найкращих збірок поезій в Україні за останні 10 років •

Художниця

Ірина БОБИК

Літо почалось як завжди – я поїхала у Бір до діда з бабцею. Спитаєте, що таке Бір? Відповідь: мальовниче село на двадцять хаток, де всі все про всіх знають – ось що. Воно мені завжди подобалось, хоч тут і нема Інтернету, друзів і такого розмаїття подій, як у місті.

– Улясю, Улянко, вставай... – почула я крізь сон одного чудового літнього ранку.

– Га?... – перепитала я спростання.

– Вставай, дитино, до церкви тре' йти, – знову поторсала за плече бабця.

Церква більше нагадувала каплицю, проте вміщала всіх нечисленних парафіян. Я вгледіла двох знайомих дівчат і непомітно для бабці помахала їм рукою.

Лавок у церкві не було, тож від тривалого стояння мої ноги почали терпнути. Власне, були дві старенькі лавочки, але бабця вбила би мене, коли б я надумала помістити на котрусь свою п'яту точку. Там сиділи вже зовсім немічні довгожителі.

Раптом всі дуже здивувалися. Струнка молода жінка підійшла до лавки і важко опустилась на неї. На обурені, осудливі і здивовані погляди вона відповіла втомленою усмішкою на гарному змарнілому обличчі.

– Що це у вас за нові люди в селі? – спитала я вдома. – Я про ту жінку, що ми бачили в церкві.

– А-а, та то внучка старої Виклячки, ну тої, що там за рогом стара дерев'яна хата. Баба вже давно як вмерла, хата стояла пуста, а десь недавно приїхала ота дівчина, от забула, як звати її. Знаю тільки, що вона художниця. Дивна якась, ні до людей, ні до Бога не ходить, тільки нині от до церкви прийшла.

Мене зацікавила ота нова жителька, яка зуміла уникати настирливих сільських кумась. Не так із зайвої цікавості, як від нічого робити, наступного ранку я пішла глянути на її дім.

Коли я глянула на хату старої баби Виклячки, перше, що впало мені в око – чудові троянди. Розкішні, яскраві, вони зусібіч оточували будинок і скрадали його облуплені стіни і нашвидкуруч полатаний дах. Безцеремонно перехилившись через пліт, я захоплено їх розглядала.

Несподівано двері відчинилися, і я постала перед вчорашньою незнайомкою. Відступати було пізно.

– Доброго дня, – привіталася я. – Мене звуть Уляна, я

живу по сусідству. Мені дуже сподобались ваші троянди.

Жінка усміхнулась:

— Хочеш попросити живець?

Я дещо розгубилась, але відповіла:

— Якщо вам не важко...

— Що ж, я не збіднію.

Жінка зайшла до кімнатчини і взяла секатор. Потім швидкими вмільми рухами відрізала кілька молодих пагонів і простягнула мені.

Так я познайомилася з Литою. Надалі я часто прибігала до неї — просто поговорити. Доволі швидко звикла ділитися усім, навіть найсокровеннішим. Багато хто дорікнув би мені цим, та в мене не було нагоди пожаліти за свою відвертість. Лита не тільки зберігала таємницю, а й ненав'язливо допомагала мені знайти вихід із дражливої ситуації. Коли я висловила своє зачудування, сказала:

— Життя навчило розбиратись у ньому.

Мої дріб'язкові жалі ("Вони не купили мені таку гарну сукню" або "Він не передзвонив") вона ніколи не сприймала серйозно. А коли я образилась, відповіла:

— Хвороба змушує ставити собі питання: "Якщо я знатиму, що завтра помру — хіба ці речі будуть мене хвилювати?". Коли ти хвора — важко, може, й безнадійно — у тебе залишаються лише найважливіші цінності і найближчі люди. Все інше просто відсіюється.

* * *

Якось, прийшовши без попередження, застала Литу за мольбертом.

— Малюєш останній шедевр? — зіронізувала я.

— Будь-яка моя картина може так зватися, — відказала вона і, глянувши на мій скептичний вираз, додала:

— Бо я завжди маюю від душі те, про що думаю. А зараз маюю те, про що знаю.

Декілька хвилин Лита мовчки працювала, а я спостерігала. "Що ж це може бути?" — думала я, але так і не зважилась запитати вголос.

Із задуми мене вивів Литин голос:

— Мабуть, досить уже. Щось я втомилась.

* * *

Пам'ятаю, як розповіла Литі один випадок із мого шкільного життя. Я попросила подругу пояснити мені незрозумілу тему. Вона відмовила (хоч мала і час, і можливість пояснити).

— А я часто допомагала їй! — гнівно закінчила я.

— Це ще нічого, — відповіла вона.

— Цікаво, що б ти подумала, якби почула історію моєї подруги. З дитинства з нею не панькались, але знай товкли: "Допомагай іншим". А вона була слухняною і доброю, тож і виросла справжньою альтруїсткою. Тоді посипалися вимоги родичів: поможи, поможи, поможи. "Бо то мама". "Бо то брати". Дівчина й не помітила, як стала для рідні прислугою: нащо їм працювати, якщо на перший же поклик з'явиться дочка чи сестра і все зробить? Зробить, бо вірить — колись допоможуть і їй. Литин голос затремтів.

Вона глянула на мене і спитала:

— Як ти думаєш, що було далі? А далі подруга захворіла. Лікування було дорогим, тож їй довелось продати все: рідні, звісно, "самі грошей не мали". Вона переїхала до батьків, але вже не могла працювати так, як колись. Тоді почалось: "Ти на нашій ший сидиш", "Що тобі таке є, що ти не можеш робити?". Одного разу подруга не витримала, збрала свої речі і поїхала геть. Вона не тримає на родичів зла, та вони навіть не хочуть визнати своєї провини. На всі її закиди відповідають: "А що ми тобі зробили?".

Я не питала Литу, що було далі. Я все зрозуміла.

* * *

Ближче до осені по мене приїхали батьки. Лита довго стояла і махала рукою

услід, не відводячи погляду від автомобіля...

Ще два місяці ми спілкувалися по телефону. Лита жартувала, наказувала берегти себе, запевняла, що їй краще. Але від бабусі я знала: вона згасає.

А потім Лита померла. Я знала, що вона приречена, та все ж ця звістка шокувала мене. Тліла ж, все-таки, надія на чудо... Відпросившись з уроків, я поїхала у Бір.

Похорон вийшов похмурим. Зібрались сусіди, було кілька родичів на криваво-червоній "Таврії". "Певно, за Литині гроші купили", — зло подумала я. Хотілось закричати, вигнати їх, хай забираються разом зі своєю кривавою "Таврією". Та раптом стало байдуже — хай стоять, перешіптуються, роблять сумні міни. Це ж якесь непорозуміння.

— Лита жива, натиснувши кілька кнопок на мобільному, я почую її голос, бо вона там, у хатці з трояндами. І тут ростимуть такі ж — я мушу подбати.

Потім "Таврія" з родичами поїхала до Литиною дому. Я бачила, як вони виносили меблі і складали їх на причіп. Немолодий уже чоловік відділився від загальної групи і підійшов до мене. "Скажіть, де живе Ульяна Барат?" — запитав. Дізнавшись, що я — це я, простягнув мені величеський плаский згорток. Зверху Литиною рукою писало: "Уляні Барат. Бір".

Повернувшись додому, я розгорнула пакунок. Як я вже здогадалась, всередині виявилась картина, яку Лита колись при мені малювала, тільки вже закінчена. Критики, мабуть, назвали б її банальною, публіка не зрозуміла б, але мене вона вразила. Худенька, хвороблива на вигляд дівчина впала і поглядом благає допомоги у своїх супутників. А ті спокійно проходять мимо... ●

“Речі, які хочеш мати, варті боротьби”

Микита
МИРОШНІКОВ

Досить важко знайти більш упевнену в собі й своїх силах організацію, що викликає лише повагу. “Борець” – Львівська обласна організація. Назва відповідає внутрішньому духові. Така організація, з її підходом і внутрішніми переконаннями, є особливо актуальною сьогодні. Головою товариства є Сєвастіян Вонс – випускник нашого факультету.

Заснована у 2009-му році. Діяльність організації спирається на три основи: Бог та Україна, Ідея та Чин, Сім’я та Дисципліна. Основними завданнями спілки є:

- захист і сприяння інтересам громадян, їхній самореалізації;
- поширення українського;
- підняття рівня громадської активності львів’ян;
- боротьба проти насадження чогось чужого українцям.

Організація підтримує економічну і культурну інтегра-

цію з Європою. Вона є некомерційною і позапартійною організацією, тому упереджених людей просимо терміново припинити кивати недовіркою. Все робиться власними силами, які є колосальними, а разом із тим вичерпними.

Як допомогти цим людям? Мабуть, правильний крок – стати одним із членів спілки. Якщо тобі вже виповнилося 14 років і ти відправив організації заповнену анкету – маєш усі шанси змінити наш світ на краще. Зараз кількість членів сягає 60-ти.

Спілка має власні керівні органи: Загальні збори, Правління, Ревізійну комісію. Вся праця заснована на довірі та прозорій діяльності. Символом організації є Темний Силует, що несе Прапор України. Цей Силует – Борець.

Кожен із членів спілки частенько проводить час на різних цікавих заходах: “Вуличні Співи”, “Повстанська Коляда”, “Таївки на Районі”. Скажімо простіше: люди не сидять вдома. Варто зауважити, що їхня діяльність не обмежується розважальними заходами. “Борець” проводить акції допомоги: “Запоцілунок дітям на подарунок”, “Операція УПА”. Остання – взагалі грандіозна річ, її суть полягає в привітанні ветеранів УПА з Днем святого Миколая. Можливо, здається, що це прості та незначні речі, проте такими маленькими вчинками змінюють світ, змушують його крутитися в інший бік.

Якщо ви хочете гучно й весело позабавлятися, то приходьте на Вуличні співи, які відбуваються кожної п’ятниці, окрім часу посту на площі Ринок. Там збираються люди, які люблять активно й весело проводити час. Зовсім не важливо, чи є у вас музичні задатки, тут ви почуватимете себе вільно. Цей проект є важливим для сучасної молоді, котра формується саме завдяки організаціям, що спрямовують її потенціал у патріотичне русло. Метою дійства є згуртувати молодь, пропагуючи українські народні, повстанські та популярні пісні. Вуличні співи – хороша традиція та незмінний атрибут вечора п’ятниці. Позитив і гарний настрій – гарантовано!

Серед “борців” є також і студенти Львівського національного університету імені Івана Франка. Найголовніше те, що учасники не шукають матеріальної віддачі від участі в цій організації. Більше того, вони дарують суспільству частку себе за просте, але коштовне “спасибі”.

На мою думку, “Борець” є унікальною організацією. Для неї характерні рішучі дії, серед яких “Миколай до хати – нумо помагати”. Суть акції в тому, що учасники організації збирають кошти в університетах, підприємствах, на вулицях. Кому байдуже – того не змушують вириватися зі свого панцира. Ні, будьте і далі цеглиною в стіні невігластва, байдужості та “Мороку” Байрона •

ЗАСНОВНИК: філологічний факультет ЛНУ ім. Івана Франка

ВИХОДИТЬ за фінансової підтримки Львівської обласної державної адміністрації та ГО “Центр україністики”

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Ірина БАТЮК
КОРЕКТОР:

Наталія СОКІЛ-КЛЕПАР
ВЕРСТКА І ДИЗАЙН:
Іванна БОРЧАКОВСЬКА
Руслан ПІРУС

Редакція може не поділяти думку авторів публікацій

За достовірність фактів відповідають автори

У газеті використані фотоматеріали та ілюстрації з мережі Інтернет